

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
Навчально-науковий інститут фінансів, економіки, управління та права
Кафедра фінансів, банківського бізнесу та оподаткування

Випускна робота бакалавра

на тему «Оцінювання ліквідності та платоспроможності підприємства»

Виконала: студентка 4-го курсу, групи д4ЕФ
Спеціальності
072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Мурейко В.В.
Керівник: к.е.н., доцент Філонич О.М.
Рецензент: завідувач кафедри економіки,
підприємництва та маркетингу,
к.е.н., доцент, Чижевська М.Б.

Засвідчую, що в цій роботі немає запозичень із
праць інших авторів без відповідних посилань
Мурейко В.В.

Підтверджую достовірність даних, використаних
у роботі
Мурейко В.В.

Полтава, 2025 року

АНОТАЦІЯ

Мурейко В.В. Оцінювання ліквідності та платоспроможності підприємства. Рукопис. Випускна робота на здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», Полтава, 2025.

Робота містить 72 сторінки, 12 таблиць, 20 рисунків, список літератури з 78 джерел та 4 додатки.

Ключові слова: ліквідність, платоспроможність, фінансовий стан, фінансовий аналіз, коефіцієнтний аналіз, оборотні активи, поточні зобов'язання.

Мета роботи – дослідження теоретичних і методичних положень оцінювання ліквідності та платоспроможності підприємства та обґрунтування напрямів їх підвищення.

Об'єктом дослідження є оцінювання ліквідності та платоспроможності АТ «Коблево».

Предметом дослідження є сукупність теоретичних і практичних положень щодо оцінювання ліквідності та платоспроможності підприємства.

У випускній роботі розглянуто комплекс питань, пов'язаних із дослідженням економічної сутності ліквідності та платоспроможності підприємства, вивченням методів та показників їх оцінювання, визначенням особливостей забезпечення ліквідності й платоспроможності підприємства в кризових умовах, загальною характеристикою та проведенням аналізу основних показників фінансово-господарської діяльності АТ «Коблево», оцінюванням показників ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості АТ «Коблево» та обґрунтуванням напрямів підвищення ліквідності та платоспроможності підприємства.

ABSTRACT

Mureyko V.V. Assessment of the enterprise liquidity and solvency. Manuscript. Graduation thesis for the first (bachelor's) level of higher education in specialty 072 "Finance, Banking and Insurance". National University "Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic", Poltava, 2025.

The work contains 72 pages, 12 tables, 20 figures, bibliography from 78 sources and 4 appendices.

Keywords: liquidity, solvency, financial position, financial analysis, ratio analysis, current assets, current liabilities.

The purpose of the study is to investigate theoretical and methodological provisions for assessing enterprise liquidity and solvency and to substantiate directions for their improvement.

The object of the study is the assessment of liquidity and solvency of JSC "Koblevo".

The subject of the study is a set of theoretical and practical provisions regarding the assessment of enterprise liquidity and solvency.

The final work considers a set of issues related to investigating the economic essence of enterprise liquidity and solvency, studying methods and indicators for their assessment, determining the specific features of ensuring enterprise liquidity and solvency under crisis conditions, providing a general characteristics and conducting analysis of key financial and economic performance indicators of JSC "Koblevo", evaluating liquidity, solvency and financial stability indicators of JSC "Koblevo", and substantiating directions for improving enterprise liquidity and solvency.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОЦІНЮВАННЯ ЛІКВІДНОСТІ ТА ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	6
1.1. Економічна сутність ліквідності та платоспроможності підприємства.....	6
1.2. Методи та показники оцінювання ліквідності і платоспроможності підприємства	11
1.3. Особливості забезпечення ліквідності й платоспроможності підприємства в кризових умовах.....	16
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ЛІКВІДНОСТІ ТА ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ АТ «КОБЛЕВО».....	23
2.1. Загальна характеристика та аналіз основних показників фінансово-господарської діяльності АТ «Коблево».....	23
2.2. Оцінювання показників ліквідності підприємства.....	32
2.3. Аналіз платоспроможності та фінансової стійкості АТ «Коблево»	39
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЛІКВІДНОСТІ ТА ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	47
3.1. Виявлення ознак потенційної неплатоспроможності підприємства.....	47
3.2. Удосконалення політики формування грошових надходжень підприємства для покращення його ліквідності й платоспроможності.....	55
ВИСНОВКИ.....	62
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	65
ДОДАТКИ.....	72

				ВР	д4ЕФ	9640458
	П. І. Б.	Підпис	Дата	Оцінювання ліквідності та платоспроможності підприємства		
<i>Розроб.</i>	<i>Мурейко В.В.</i>					
<i>Перевір.</i>	<i>Філонич О.М.</i>					
<i>Н. Контр.</i>	<i>Філонич О.М.</i>					
<i>Затверд.</i>	<i>Свистун Л.А.</i>					
				Літ.	Арк.	Акрушів
					3	72
				Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» Кафедра фінансів, банківського бізнесу та оподаткування		

ВСТУП

Динамічні зміни економічного середовища та зростаюча невизначеність ринкових умов висувають підвищені вимоги до підтримання оптимального рівня ліквідності та забезпечення платоспроможності підприємств як фундаментальних аспектів фінансового стану, що безпосередньо впливають на здатність суб'єкта господарювання до безперервної діяльності та виконання своїх зобов'язань. Недостатня ліквідність може призвести до неспроможності суб'єкта господарювання своєчасно виконувати свої короткострокові та довгострокові зобов'язання, що обумовлює актуальність обраної проблематики дослідження.

Теоретичні та практичні аспекти оцінювання ліквідності та платоспроможності підприємств досліджувалися у працях провідних вітчизняних та зарубіжних учених, зокрема Бріггема Є., Бівера У., Таффлера Р., Терещенка О., Ковальова В., Білик М., Костирка О., Лахтіонової Л., Савицької Г. та інших. Проте, незважаючи на значний науковий доробок, питання розробки комплексного підходу до оцінювання ліквідності та платоспроможності з урахуванням специфіки діяльності підприємств різних галузей потребує подальшого дослідження та вдосконалення.

Метою випускної роботи є дослідження теоретичних і методичних положень оцінювання ліквідності та платоспроможності підприємства та обґрунтування напрямів їх підвищення.

Для досягнення поставленої мети у роботі потрібно вирішити такі завдання:

- розкрити економічну сутність ліквідності та платоспроможності підприємства;
- охарактеризувати методи та показники оцінювання ліквідності і платоспроможності підприємства;
- визначити особливості забезпечення ліквідності й платоспроможності підприємства в кризових умовах;

- надати загальну характеристику та провести аналіз основних показників фінансово-господарської діяльності АТ «Коблево»;
- оцінити показників ліквідності підприємства;
- проаналізувати платоспроможність та фінансову стійкість АТ «Коблево»
- виявити ознаки потенційної неплатоспроможності підприємства;
- обґрунтувати пропозиції щодо удосконалення політики формування грошових надходжень підприємства для підвищення його ліквідності й платоспроможності.

Об'єктом дослідження є оцінювання ліквідності та платоспроможності АТ «Коблево».

Предметом дослідження є сукупність теоретичних і практичних положень щодо оцінювання ліквідності та платоспроможності підприємства.

Інформаційною базою дослідження є фінансова звітність АТ «Коблево», чинні законодавчі й нормативні акти України, монографії та наукові публікації з проблематики оцінювання ліквідності й платоспроможності підприємства.

У дослідженні застосовано низку загальнонаукових та спеціальних методів, серед яких – методи системного і логічного аналізу, індукції й дедукції, статистичні методи й прийоми, а також інструменти вертикального, горизонтального, коефіцієнтного аналізу, порівняння та візуалізації даних.

Практична цінність роботи полягає в розробці науково обґрунтованих рекомендацій щодо підвищення ліквідності та платоспроможності АТ «Коблево», які можуть бути безпосередньо впроваджені в діяльність підприємства для покращення його фінансового стану.

Випускна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОЦІНЮВАННЯ ЛІКВІДНОСТІ ТА ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Економічна сутність ліквідності та платоспроможності підприємства

Оцінювання рівня ліквідності та платоспроможності підприємства є одним із ключових інструментів фінансової діагностики його поточного стану. Ці категорії мають комплексний характер і формуються під впливом низки факторів, серед яких вагомими є зовнішнє економічне середовище, специфіка операційної діяльності та якість фінансового менеджменту. Різноманітність трактувань цих понять у науковій літературі зумовлює необхідність їх теоретичного осмислення з метою вироблення єдиного методологічного підходу до фінансового аналізу.

Незважаючи на суттєвий науковий доробок, дискусії щодо співвідношення понять «ліквідність» і «платоспроможність» тривають і дотепер. Частина науковців, зокрема О.С. Філімоненков, К.В. Ізмайлова, ототожнюють ці категорії, розглядаючи їх як здатність суб'єкта господарювання своєчасно виконувати фінансові зобов'язання [5]. Водночас, на нашу думку, дані терміни не є тотожними, оскільки кожен із них має окрему економічну природу та потребує індивідуального аналітичного підходу.

Щодо поняття ліквідності, в економічній літературі простежується низка підходів. Так, В.В. Ковальов та О.Н. Волкова розглядають її крізь призму наявності достатнього обсягу оборотних активів для покриття короткострокових зобов'язань [6]. Проте цей підхід не враховує швидкість трансформації активів у ліквідну форму. На противагу, А.В. Кулік пропонує розширене тлумачення, що включає спроможність залучати фінансові ресурси із зовнішніх джерел, однак така інтерпретація дещо відволікає увагу від аналізу внутрішньої структури активів і безпосередньо поточних зобов'язань [7]. Найбільш комплексним є

підхід Л.А. Лахтіонової, яка визначає ліквідність як здатність і швидкість оборотних активів трансформуватися в грошові кошти з метою погашення термінових і прострочених зобов'язань [8].

Таким чином, ліквідність підприємства слід розглядати як його здатність та швидкість конвертації активів у грошові кошти задля задоволення короткострокових зобов'язань. Вона виступає показником фінансової стійкості, який відображає рівень забезпеченості підприємства платіжними ресурсами в будь-який момент часу [12]. Власне сутність ліквідності полягає не лише у достатності оборотних активів, але й у швидкості їх трансформації в ліквідні засоби.

У наукових підходах розрізняють три рівні ліквідності, які наведено на рис. 1.1.

Рис. 1.1. Рівні ліквідності підприємства

Ліквідність балансу відображає відповідність між термінами погашення зобов'язань та строками перетворення активів у грошову форму. Відтак, баланс вважається ліквідним, якщо активи, що швидко реалізуються, перевищують

відповідні поточні зобов'язання. Ліквідність активів у цьому випадку розглядається як показник швидкості їх інкасації з мінімальними витратами та втратами у вартості, а ліквідність підприємства – як його здатність підтримувати поточну платоспроможність з урахуванням внутрішніх і зовнішніх джерел фінансування [6].

У свою чергу, категорія платоспроможності також має декілька підходів до трактування. Загальновизнаним є визначення платоспроможності як здатності підприємства своєчасно й у повному обсязі виконувати зобов'язання перед кредиторами на поточну дату чи в перспективі [9]. Однак таке формулювання не розкриває джерела фінансових ресурсів, характер зобов'язань та специфіку взаємозв'язку з ліквідністю. Деякі автори наголошують на розширеному трактуванні, згідно з яким платоспроможність характеризує повноту й своєчасність виконання обов'язків за грошовими операціями [25]. При цьому до складу платіжних засобів часто включають грошові кошти, високоліквідні фінансові інструменти та платоспроможну дебіторську заборгованість, що забезпечують фінансову здатність до погашення заборгованостей [17].

Отже, під платоспроможністю слід розуміти наявність у підприємства достатнього обсягу грошових коштів та їх еквівалентів, які забезпечують виконання поточних зобов'язань у встановлені строки. Основними її ознаками є стабільний залишок грошових ресурсів на рахунках та відсутність простроченої кредиторської заборгованості. При цьому слід зазначити, що обмежений залишок коштів на рахунках не завжди свідчить про втрату платоспроможності, оскільки можливе оперативне надходження грошових ресурсів найближчим часом.

Крім того, розрізняють статичну і динамічну платоспроможність. Перша оцінюється на певну дату та базується на даних бухгалтерського балансу, що відображають миттєвий стан активів і зобов'язань. Друга – враховує прогноз грошових потоків, темпи надходжень і витрат, а також відповідність між фінансовими ресурсами та строками виконання боргових зобов'язань у майбутньому періоді [14].

Іншим важливим підходом є розмежування платоспроможності за рівнем забезпеченості зобов'язань на поточну та перспективну (рис. 1.2).

Рис. 1.2. Види платоспроможності підприємства

Узагальнюючи, варто зазначити, що класифікація платоспроможності дозволяє не лише встановити її поточний рівень, а й виявити потенційні ризики та резерви фінансової стабільності підприємства. Окремо в економічній літературі виділяють реальну платоспроможність, яка визначає фактичну здатність підприємства розраховуватись із контрагентами без затримок, та тимчасову (латентну) платоспроможність, за якої підприємство номінально може виконати зобов'язання, однак існують затримки в обороті активів або нестача грошових коштів [14].

Загалом, ліквідність і платоспроможність мають вагоме значення для успішної діяльності підприємства, адже від їх рівня залежить здатність підприємства зберігати фінансову рівновагу в умовах ринкової нестабільності, забезпечувати безперервність господарської діяльності та збереження довіри з

боку зовнішніх і внутрішніх контрагентів. Саме під впливом рівня ліквідності активів та платоспроможності значною мірою формується фінансова стійкість підприємства як системна характеристика його діяльності.

Наявність високого рівня ліквідності дозволяє підприємству своєчасно покривати короткострокові борги, уникати прострочень у розрахунках та підтримувати нормальні виробничі цикли. Це, своєю чергою, мінімізує ризики фінансової дестабілізації та сприяє формуванню позитивного іміджу в очах партнерів і кредиторів [24]. Водночас, достатній рівень платоспроможності виступає гарантом здатності підприємства не лише виконувати поточні зобов'язання, але й залучати зовнішнє фінансування, що є особливо важливим для реалізації інвестиційних проектів та розширення бізнесу.

У структурному вимірі ліквідність забезпечує гнучкість управління оборотним капіталом, а платоспроможність свідчить про загальну фінансову стабільність суб'єкта господарювання [22]. Їх інтеграція в систему управління фінансами дає змогу виявляти та нейтралізовувати потенційні загрози дефіциту грошових коштів, здійснювати стратегічне планування та покращувати показники рентабельності.

З позиції довгострокової перспективи, ліквідність і платоспроможність виступають важливими умовами не лише збереження фінансової рівноваги, але й підвищення загальної конкурентоспроможності підприємства. Недостатня увага до цих характеристик здатна призвести до порушення платіжної дисципліни, втрати ділової репутації, зниження вартості бізнесу та, в окремих випадках і до банкрутства.

Таким чином, поняття «ліквідність» і «платоспроможність» є взаємопов'язаними, проте не ідентичними. Платоспроможність підприємства є більш динамічним індикатором, що чутливо реагує на коливання грошових потоків, а ліквідність має більш структурний характер і відображає внутрішню готовність підприємства до виконання зобов'язань.

Фінансовий аналіз, зокрема аналіз ліквідності та платоспроможності, є визначальним для оцінювання стабільності підприємства, обґрунтування

управлінських рішень і формування стратегії розвитку. Саме завдяки дослідженню цих параметрів виявляються внутрішні резерви, оптимізується фінансова структура та оцінюється здатність суб'єкта господарювання до адаптації в умовах економічної невизначеності.

1.2. Методи та показники оцінювання ліквідності і платоспроможності підприємства

З урахуванням теоретичного осмислення економічної сутності ліквідності та платоспроможності підприємства, а також їх значення для забезпечення фінансової стійкості суб'єкта господарювання, доцільним є перехід до розгляду інструментарію, за допомогою якого здійснюється їх кількісна оцінка. У практиці фінансового аналізу сформувався комплекс методів, які дозволяють обґрунтовано оцінити поточний і перспективний рівень здатності підприємства своєчасно виконувати свої фінансові зобов'язання, а також визначити рівень мобільності активів і збалансованості фінансових потоків.

Єдиної універсальної методики аналізу ліквідності та платоспроможності підприємства на сьогодні не існує, що зумовлено відсутністю стандартизованого підходу до організації процесу їх оцінювання. У зв'язку з цим доцільним є систематизація найбільш поширених методичних підходів до оцінювання ліквідності та платоспроможності (рис. 1.3).

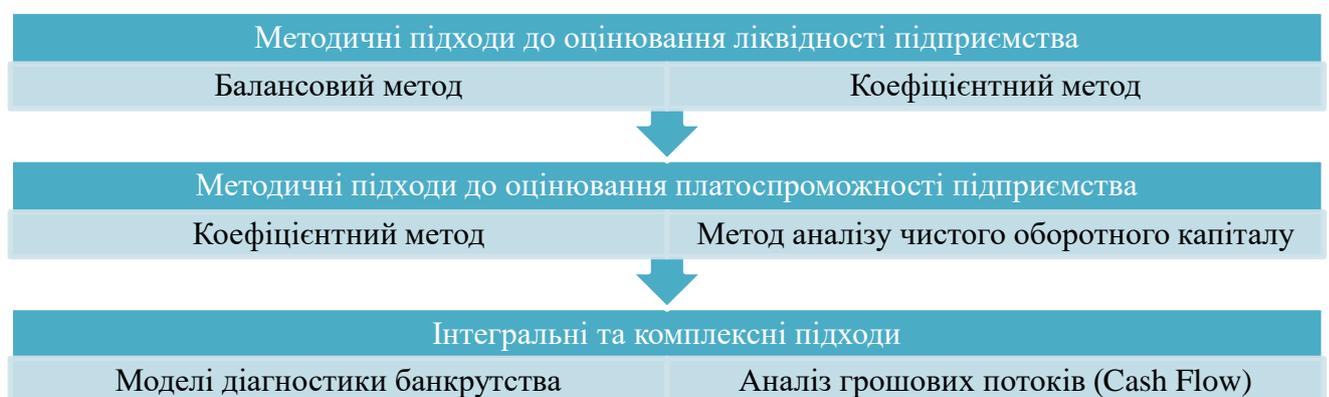

Рис. 1.3. Методичні підходи до оцінювання ліквідності та платоспроможності підприємства

Виходячи з того, що існує кілька рівнів ліквідності, її оцінювання також має специфічні особливості. Так, рівень ліквідності активів оцінюється залежно від швидкості їх обігу: що менший часовий проміжок, потрібний для конвертації активу у грошові кошти, то вищим вважається його ступінь ліквідності [27]. Для оцінювання ліквідності балансу підприємства використовується балансовий метод та метод порівняння, що передбачають аналітичну трансформацію бухгалтерського балансу за критерієм ступеня ліквідності активів і терміновості зобов'язань [17]. Методика передбачає групування активів і пасивів у порядку зменшення ліквідності та зростання терміновості відповідно в групи, що деталізовані в табл. 1.1, що дозволяє виявити дисбаланси між ресурсами та потребами в коштах.

Таблиця 1.1

Групування активів і пасивів підприємства в баланс ліквідності [11]

Групи активів	Перелік активів	Групи пасивів	Перелік пасивів
A1 (найбільш ліквідні активи)	Грошові кошти	Група П1 (найбільш термінові зобов'язання)	Поточні зобов'язання кредиторська заборгованість за товари, роботи
A2 (швидко ліквідні активи)	Дебіторська заборгованість, готова продукція	Група П2 (короткострокові зобов'язання)	Короткострокові кредити банку
A3 (повільно ліквідні активи)	Виробничі запаси, незавершене виробництво	Група П3 (довгострокові зобов'язання)	Довгострокові зобов'язання
A4 (важко ліквідні активи)	Необоротні активи	Група П4 (постійні пасиви)	Власний капітал

Для аналізу ліквідності балансу активи і зобов'язання підприємства групуються з урахуванням необхідності своєчасного перетворення активів у грошову форму для забезпечення погашення поточних зобов'язань [10]. Зокрема, терміни надходження коштів від дебіторської заборгованості за реалізовану продукцію або надані послуги повинні орієнтовно збігатися з термінами сплати кредиторської заборгованості. Незважаючи на те, що в балансі ці статті належать до різних груп активів (A2) і пасивів (П1), їх взаємозв'язок є критично важливим

для забезпечення фінансової рівноваги. Аналіз ліквідності балансу передбачає співставлення активів, ранжованих за ступенем зниження їх ліквідності, з пасивами, впорядкованими за зростанням терміновості виконання зобов'язань [8]. Баланс вважається абсолютно ліквідним, якщо виконується співвідношення 1.1:

$$\left\{ \begin{array}{l} A1 \geq П1 \\ A2 \geq П2 \\ A3 \geq П3 \\ A4 \leq П4 \end{array} \right\} \quad (1.1)$$

Співвідношення активів першої та другої груп, що характеризуються високим ступенем ліквідності, із зобов'язаннями першої та другої груп, які підлягають погашенню в короткостроковій перспективі, дає змогу здійснити оцінку поточної ліквідності підприємства [15]. Цей показник відображає його спроможність своєчасно виконувати зобов'язання найближчим часом. Водночас зіставлення активів третьої групи, що мають нижчу швидкість реалізації, з довгостроковими зобов'язаннями (група П3) дає підстави для оцінювання перспективної ліквідності, тобто дозволяє здійснити прогноз платоспроможності на основі очікуваних фінансових надходжень і майбутніх витрат [22] (табл. 1.2).

Таблиця 1.2

Методика аналізу ліквідності балансу підприємства

Тип ліквідності	Поточна	Короткострокова	Довгострокова
Абсолютний	$A1 > П1$	$A1 > П1 + П2$	$A1 > П1 + П2 + П3$
Нормальний	$A1 + A2 > П1$	$A1 + A2 > П1 + П2$	$A1 + A2 > П1 + П2 + П3$
Критичний	$A1 + A2 + A3 > П1$	$A1 + A2 + A3 > П1 + П2$	$A1 + A2 + A3 > П1 + П2 + П3$
Кризовий	$A1 + A2 + A3 < П1$	$A1 + A2 + A3 < П1 + П2$	$A1 + A2 + A3 < П1 + П2 + П3$

Застосування балансового підходу сприяє глибшому розумінню причин виникнення ризиків неплатоспроможності за умов раптової втрати ліквідних активів, утім він ґрунтується лише на даних на певну дату, не враховуючи змін у динаміці.

Разом з цим методом у комплексі широко застосовується коефіцієнтний метод, який базується на розрахунку відносних показників, що відображають співвідношення окремих статей активів і зобов'язань, зокрема коефіцієнтів абсолютної, швидкої, поточної ліквідності, фінансової автономії, забезпеченості оборотними коштами тощо (табл. А.1 додатку А).

Застосування коефіцієнтів ліквідності дозволяє визначити здатність суб'єкта господарювання розраховуватися за короткостроковими зобов'язаннями, що є необхідною передумовою оцінювання поточної платоспроможності. Найбільш поширеними аналітичними показниками в цьому контексті виступають коефіцієнти поточної, швидкої та абсолютної ліквідності.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності характеризує частку короткострокових зобов'язань, яка може бути негайно погашена за рахунок найліквідніших активів, зокрема грошових коштів та їх еквівалентів. Коефіцієнт швидкої ліквідності відображає можливість покриття поточних зобов'язань за рахунок активів з високим ступенем ліквідності, включаючи грошові кошти, короткострокові фінансові інвестиції та дебіторську заборгованість. Загальний коефіцієнт ліквідності (коефіцієнт покриття) демонструє, яку частину короткострокових зобов'язань підприємство здатне забезпечити всією сукупністю поточних активів [27]. Низький рівень ліквідності може призводити до труднощів у своєчасному виконанні контрактних зобов'язань, втрати фінансової стабільності, погіршення платоспроможності й, у критичних випадках, до банкрутства [31]. У зв'язку з цим, оцінка ліквідності займає ключове місце в системі фінансового аналізу.

Система фінансових коефіцієнтів забезпечує уніфікований підхід до вимірювання стану ліквідності й платоспроможності, дозволяючи здійснювати міжперіодне порівняння, оцінювання динаміки показників і виявлення критичних відхилень [29]. Методологічною основою є як традиційні аналітичні прийоми, зокрема горизонтальний, вертикальний та факторний аналіз, так і сучасні підходи, що ґрунтуються на використанні моделей фінансової стійкості та оцінки платоспроможності у динаміці [30].

Коефіцієнтний метод характеризується універсальністю, доступністю розрахунків, можливістю порівняльного аналізу в динаміці й дозволяє оцінити здатність підприємства своєчасно покривати свої поточні зобов'язання за рахунок найбільш ліквідних активів [33].

Разом з тим, коефіцієнтна оцінка не враховує структуру грошових потоків і час на надходження коштів, що обмежує її діагностичні можливості. Тому для комплексної оцінки ліквідності й платоспроможності використовується також аналіз грошових потоків (Cash Flow), що характеризує здатність підприємства генерувати достатній обсяг грошових коштів для покриття поточних та довгострокових зобов'язань [37]. Цей підхід використовує інформацію Звіту про рух грошових коштів і показники типу cash flow to debt, interest coverage ratio, operating cash flow ratio тощо. Основною перевагою цього підходу є його здатність виявити реальну платоспроможність у динаміці, особливо у підприємств, які мають значні тимчасові розриви між доходами та витратами. Його застосування є особливо ефективним для оцінювання фінансової гнучкості в умовах нестабільного грошового обігу.

У практичній діяльності підприємств використовується також сальдовий підхід, який передбачає порівняння очікуваних грошових надходжень з прогнозованими виплатами в межах певного періоду. Такий підхід забезпечує оцінювання поточної й короткострокової платоспроможності, дає змогу своєчасно виявити потенційні касові розриви з використанням даних платіжного календаря та бюджету руху грошових коштів підприємства. Сальдовий підхід доцільно використовувати в системі управління ліквідністю, зокрема для планування оборотних ресурсів та узгодження термінів погашення зобов'язань з реальними надходженнями фінансів [42]. Однак ефективність цього підходу суттєво залежить від точності прогнозів щодо грошових потоків й обмежується доступністю даних для зовнішніх користувачів.

У процесі оцінювання платоспроможності підприємства важливе місце займає застосування моделей прогнозування ймовірності банкрутства, які дозволяють не лише зафіксувати поточний фінансовий стан, але й виявити

загрози його погіршення в майбутньому. Зокрема, моделі Альтмана, Спрінгейта, Ліса, Тафлера та інші надають можливість оцінити ймовірність неплатоспроможності на основі аналізу ключових фінансових коефіцієнтів [52]. Використання таких підходів дозволяє завчасно виявити ознаки фінансової нестійкості та вжити відповідних заходів для зниження ризику втрати платоспроможності. У цьому контексті прогнозування банкрутства розглядається як інструмент підвищення ефективності управлінських рішень щодо забезпечення фінансової стабільності підприємства.

1.3. Особливості забезпечення ліквідності й платоспроможності підприємства в кризових умовах

Забезпечення ліквідності та платоспроможності підприємства набуває неабиякої ваги в нестабільному економічному середовищі, з урахуванням зростаючих ризиків, обмеженого доступу до фінансових ресурсів та змін у структурі попиту й пропозиції.

Метою забезпечення платоспроможності та ліквідності підприємства виступає гарантування своєчасного виконання зобов'язань перед кредиторами у короткостроковому періоді, а також досягнення стратегічних цілей у довгостроковій перспективі. Раціональне управління ліквідністю та платоспроможністю дає змогу уникнути як хронічних, так і тимчасових криз неплатоспроможності завдяки гнучкому фінансовому плануванню та координації грошових потоків відповідно до графіків надходжень і витрат [66].

Механізм забезпечення платоспроможності та ліквідності охоплює такі базові функції, як облік, аналіз, планування, організація та контроль (рис. 1.4). Зокрема, облікова функція забезпечує фіксацію грошових потоків, своєчасне відображення взаєморозрахунків із контрагентами та контроль за виконанням фінансових зобов'язань. Аналітична функція спрямована на ідентифікацію змін у структурі оборотних активів і поточних пасивів, оцінювання ліквідності балансу як у поточному, так і в ретроспективному періодах, а також на

формування інформаційної бази для прийняття управлінських рішень шляхом застосування системи фінансових коефіцієнтів, що характеризують рівень платоспроможності, ліквідності та фінансової стійкості підприємства [73].

Рис. 1.4. Особливості забезпечення ліквідності та платоспроможності підприємства

Планування в межах механізму забезпечення ліквідності та платоспроможності підприємства виконує функцію прогнозування майбутніх грошових потоків, забезпечуючи керівництво інформацією щодо обсягів очікуваних витрат і надходжень у певному часовому періоді. Організаційна функція, своєю чергою, відповідає за практичну імплементацію запланованих заходів, спрямованих на ефективне управління рухом грошових коштів і підтримання платоспроможного стану підприємства [34].

Функція контролю охоплює постійний моніторинг дотримання розроблених фінансових планів, верифікацію виконання рішень і заходів, а також виявлення відхилень від установлених орієнтирів [38]. У випадку виявлення істотних відхилень або за наявності впливу непередбачуваних зовнішніх чинників, на цьому етапі передбачена можливість оперативного внесення коригувань до фінансових планів з метою відновлення або збереження належного рівня платоспроможності.

До ключових принципів, на яких базується система забезпечення платоспроможності суб'єкта господарювання, належать: системність управлінських дій, орієнтація на прибутковість, забезпечення ліквідності активів, досягнення фінансової стійкості, дотримання оптимальності рішень та підвищення загальної ефективності управлінських процесів [42].

Рівень платоспроможності та ліквідності значною мірою залежить від якості управління поточними активами підприємства, а саме – ефективності трансформації фінансових ресурсів в елементи оборотного капіталу, зокрема виробничі запаси, дебіторську заборгованість, короткострокові інвестиції та грошові кошти [46]. Також важливою є здатність підприємства раціонально управляти короткостроковими зобов'язаннями – кредиторською заборгованістю, короткостроковими банківськими позиками тощо. Запровадження інноваційних управлінських рішень, спрямованих на прискорення обігу оборотних коштів, зокрема через аналіз їх структури, складу та швидкості оборотності, сприяє оптимізації грошових потоків [56]. У межах прийнятного рівня фінансового ризику основною ціллю управління залишається максимізація прибутку при одночасному забезпеченні достатнього рівня фінансової стабільності підприємства.

У процесі управління оборотним капіталом фінансовий менеджер, за наявності потреби у фінансуванні поточної діяльності, насамперед здійснює оцінку структури та ліквідності оборотних активів, їх здатності до відновлення в процесі операційного циклу (реверсивності), швидкості оборотності та рівня забезпеченості підприємства відповідними ресурсами [49]. Такий аналіз

виконується не лише на основі внутрішніх даних, але й із порівнянням аналогічних показників по підприємствах відповідної галузі, з урахуванням чинної політики управління оборотними активами. На основі отриманих результатів приймаються обґрунтовані управлінські рішення щодо оптимізації структури оборотного капіталу.

Незважаючи на те, що частка оборотних активів у загальному обсязі активів підприємства є переважно галузевою характеристикою (наприклад, у промисловості цей показник зазвичай становить близько 40–50%), особливу увагу при формуванні політики управління оборотним капіталом приділяють забезпеченню оптимального обсягу та структури оборотних активів, які б відповідали специфіці діяльності конкретного суб'єкта господарювання.

Для забезпечення сталого функціонування підприємства як у короткостроковому, так і в довгостроковому періоді, необхідно підтримувати обсяг оборотних активів на рівні, що дозволяє ефективно здійснювати операційну діяльність, гарантувати своєчасне виконання зобов'язань та зберігати фінансову стійкість. У цьому контексті доцільним є використання різноманітних сценаріїв інвестування в оборотний капітал, що дають змогу визначити доцільну величину ресурсів. Серед них виокремлюють дві протилежні стратегії: одна передбачає максимальну ефективність використання оборотних активів, інша – мінімальну, що дозволяє оцінити діапазон можливих управлінських рішень і вибрати оптимальний варіант відповідно до стратегічних цілей підприємства [10].

Для досягнення необхідного обсягу реалізації продукції за умови оптимізації обсягу оборотних активів доцільно обрати найбільш ефективну модель інвестування у складові оборотного капіталу. Такий підхід спрямований на забезпечення безперебійного функціонування виробництва, уникнення збитків, які можуть виникнути внаслідок дефіциту грошових ресурсів або товарно-матеріальних запасів, а також на раціональне використання оборотних активів з метою отримання доходу. Запровадження ефективної інвестиційної стратегії потребує участі висококваліфікованих фахівців з управління оборотним

капіталом, що дозволяє у перспективі досягти зростання фінансових результатів підприємства за умови стабільності ринкового середовища [12].

Однак, за умов застосування консервативного підходу до управління оборотними активами, коли підприємство утримує їх надлишковий обсяг для зниження ризиків, ефективність використання ресурсів знижується [21]. Така стратегія, хоча і сприяє підтриманню стабільного виробничого процесу, водночас характеризується низьким рівнем рентабельності, що зумовлює скорочення прибутковості господарської діяльності. Серед основних чинників, що можуть спонукати менеджмент до вибору саме такої моделі інвестування, слід виділити інфляційне зростання цін на сировину та матеріали, збої у постачанні, нестабільність ринку збуту, а також невизначеність у взаємовідносинах з іншими економічними агентами.

Таким чином, вибір моделі інвестування в оборотні активи має базуватися на глибокому аналізі зовнішніх і внутрішніх чинників, що впливають на підприємницьку діяльність, і повинен бути збалансованим між забезпеченням стабільної операційної діяльності та досягненням високої ефективності використання ресурсів.

Підвищення швидкості обороту грошових коштів сприяє зростанню обсягів виробництва та реалізації продукції без необхідності залучення додаткових фінансових ресурсів. В умовах нестабільного макроекономічного середовища, що характерне для економіки України, реалізація стратегії інвестування в оборотні активи має враховувати специфіку сучасної економічної ситуації. В окремих випадках підприємства, адаптуючись до змін кон'юнктури, формують політику управління оборотним капіталом із фокусом на накопичення достатнього обсягу товарно-матеріальних ресурсів, що дозволяє забезпечити стабільність виробничого процесу та зберегти рентабельність навіть за несприятливих економічних умов.

Раціональне управління оборотним капіталом вимагає досягнення оптимального співвідношення між ризиками зниження ліквідності, спричиненими недостатнім рівнем обігових коштів, та потенційним зниженням

ефективності виробничо-господарської діяльності внаслідок надмірного нагромадження оборотних активів. Наявність такого балансу свідчить про належний рівень фінансової компетентності управлінського персоналу, здатного приймати обґрунтовані рішення щодо структури й обсягу оборотного капіталу відповідно до стратегічних цілей підприємства та змін у зовнішньому середовищі [34].

У кризових умовах функціонування підприємств питання підтримання ліквідності та забезпечення платоспроможності набуває особливої актуальності, оскільки нестабільність зовнішнього середовища, інфляційні коливання, розриви ланцюгів постачання та зниження платоспроможного попиту призводять до дефіциту обігових коштів і зростання фінансових ризиків [40]. Втрата контролю над платіжною дисципліною контрагентів і зменшення доступу до банківського кредитування суттєво обмежують можливості підприємства щодо виконання своїх зобов'язань. У таких умовах зростає значення внутрішніх джерел фінансування, гнучкого управління дебіторською заборгованістю, раціоналізації витрат та реструктуризації боргового навантаження. Підприємства змушені оперативно адаптувати свою фінансову політику з урахуванням наявної ліквідності активів, структури зобов'язань та пріоритетності платежів.

Криза також вимагає перегляду підходів до управління фінансовими потоками з орієнтацією на підтримання оптимального співвідношення між коротко- і довгостроковими зобов'язаннями. Для забезпечення ліквідності в умовах невизначеності доцільно застосовувати сценарне планування, посилену систему моніторингу фінансових показників, запровадження адаптивних бюджетів і щоденного контролю над касовими розривами [73]. Підвищення ефективності використання оборотного капіталу та запровадження антикризових інструментів – таких як факторинг, форфейтинг або угоди про реструктуризацію боргу – можуть сприяти підтриманню необхідного рівня платоспроможності [77]. Таким чином, в умовах кризи здатність підприємства зберігати ліквідність і виконувати свої зобов'язання визначається не лише фінансовим станом, а й якістю управлінських рішень, адаптивністю до змін і оперативністю реагування на фінансові виклики.

Отже, у першому розділі досліджено теоретичні засади оцінювання ліквідності та платоспроможності підприємства. Зокрема, розкрито економічну сутність понять «ліквідність» та «платоспроможність», які, попри тісний взаємозв'язок, мають різну економічну природу. Встановлено, що ліквідність відображає швидкість і здатність активів перетворюватися в грошові кошти для покриття поточних зобов'язань, тоді як платоспроможність характеризує загальну здатність підприємства своєчасно й у повному обсязі виконувати фінансові зобов'язання. У ході аналізу наукових підходів акцентовано на складності та багатогранності трактування цих категорій, що зумовлює необхідність їх диференційованого аналітичного розгляду в процесі фінансової діагностики.

Систематизовано сучасні методи та показники оцінювання ліквідності та платоспроможності підприємства. Виокремлено ключові коефіцієнти ліквідності – абсолютної, швидкої та поточної, – які надають змогу оцінити різні аспекти покриття короткострокових зобов'язань. З'ясовано, що оцінка платоспроможності передбачає не лише аналіз балансових показників, а й використання моделей прогнозування ймовірності банкрутства, які дозволяють своєчасно виявити загрозу фінансової нестабільності. Зазначено, що ефективне використання методів оцінювання забезпечує більш точне визначення поточного фінансового стану підприємства та формує підґрунтя для прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Розкрито особливості забезпечення ліквідності та платоспроможності підприємства в умовах економічної нестабільності та зовнішніх викликів. Доведено, що кризові обставини вимагають переосмислення традиційних підходів до управління фінансовими потоками, посилення ролі оперативного планування, гнучкості у прийнятті управлінських рішень та інтеграції антикризових інструментів. Обґрунтовано, що в умовах обмеженого доступу до фінансування та нестабільного попиту підприємству необхідно забезпечувати збалансованість між швидкістю обігу оборотного капіталу, рівнем дебіторської заборгованості та зобов'язаннями перед кредиторами. У таких умовах особливого значення набуває якісна аналітика, яка дозволяє оперативно оцінювати фінансову гнучкість суб'єкта господарювання.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ЛІКВІДНОСТІ ТА ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ АТ «КОБЛЕВО»

2.1. Загальна характеристика та аналіз основних показників фінансово-господарської діяльності АТ «Коблево»

Для проведення аналізу ліквідності й платоспроможності вибрано акціонерне товариство «Коблево» – одне з провідних вітчизняних підприємств виноробної галузі, яке посідає лідерську позицію в Україні. Причиною вибору даного об'єкта є комплексна інтеграція виробничо-економічного потенціалу, значні масштаби аграрно-виробничої бази та сучасна технологічна інфраструктура.

АТ «Коблево» – одне з найбільших виноробних підприємств України, яке у своєму виробничому процесі використовує власну сировину, вирощену на земельних ділянках площею близько 2 500 га при щільності посадки 3 333 саджанців на гектар . Виробничий цикл підприємства включає ручний збір врожаю – до 10 000 тонн ягід за сезон, що демонструє потужний аграрний потенціал. Обладнання сучасних італійських виробничих ліній дозволяє переробляти до 160 тонн винограду на годину, а річне зберігання власної продукції сягає 20 мільйонів пляшок натурального вина [28]. Таким чином, активна вертикальна інтеграція – від власного вирощування до випуску та зберігання готової продукції – забезпечує підприємству високий рівень контролю над фінансовими й виробничими потоками, що є основою для аналізу його ліквідності та платоспроможності.

АТ «Коблево» має давню історію: перші виноградники були висаджені ще 1792 року графом Томасом Кобле, а сучасне статусне оформлення підприємства як акціонерного товариства відбулося у 1998 році [28]. Активна участь у міжнародному ринку, багата історичні та культурні традиції, інноваційний підхід до виробництва – усе це створює сприятливі умови для аналізу фінансової стійкості компанії. В юридичному сенсі АТ «Коблево» є публічним акціонерним

товариством, зареєстрованим у Миколаївській області, що дозволяє провести повний аналіз його фінансових показників у відповідності до стандартів балансового та грошово-потокового підходів [28].

Починаючи з 2015 року, підприємство активно впровадило у виробничу діяльність виготовлення коньячних напоїв під власною торговою маркою, які здобули широку популярність серед споживачів алкогольної продукції.

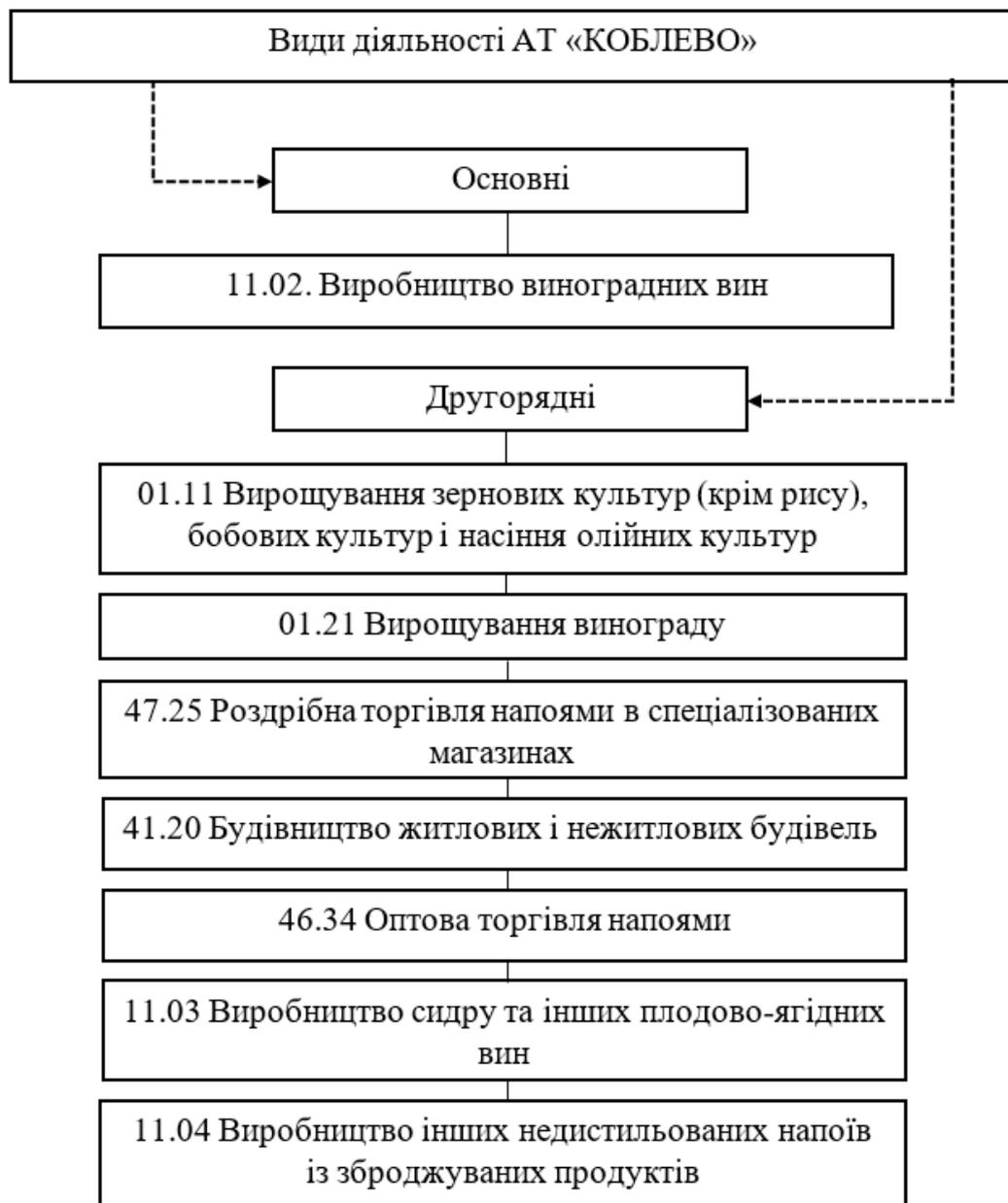

Рис. 2.1. Види економічної діяльності АТ «Коблево»

Одним із пріоритетних напрямів діяльності АТ «Коблево» є дотримання екологічних норм та вимог, передбачених чинним законодавством України. Компанія системно впроваджує заходи, спрямовані на поліпшення екологічних параметрів виробництва, що передбачає зменшення обсягів відходів, раціональне використання природних ресурсів і енергетичних потужностей, а також організацію обліку відходів відповідно до їх класифікації та оформлення екологічної паспортизації [28].

АТ «Коблево» входить до трійки найвідоміших винних брендів України і успішно конкурує з міжнародними торговельними марками, представленими на національному ринку. АТ «Коблево» здійснює свою діяльність на міжнародному ринку, експортує продукцію до низки зарубіжних країн, серед яких Норвегія, Польща, Туреччина та інші [28].

Ринок алкогольних напоїв як в Україні, так і на світовому рівні є висококонкурентним і розвиненим, тому для збереження конкурентоспроможності підприємство має підтримувати високу якість продукції, адекватне ціноутворення та надійність умов зберігання. Важливо зазначити, що значна частина виробників виноградних вин розташована на тимчасово окупованих територіях України, через що їх продукція наразі відсутня на внутрішньому ринку. Водночас, на території Одеської області, де зосереджена основна кількість конкурентів АТ «Коблево», діють такі підприємства, як ТОВ «Промислово-торгівельна компанія Шабо», ПрАТ «Одесавинпром», ТОВ «Болград Вайнері» та інші. Незважаючи на те, що виноробні підприємства присутні в різних регіонах країни, їх кількість у розрізі областей є незначною.

Виробничі можливості АТ «Коблево» характеризуються його майновим станом, аналіз якого проводиться з використанням горизонтального та вертикального прийомів у табл. 2.1. Загальний обсяг майна підприємства демонструє сталий позитивний тренд попри умови воєнного стану, збільшившись з 296,7 млн грн у 2021 році до 397,6 млн грн у 2023 році.

Таблиця 2.1

Аналіз складу, структури та динаміки активів та пасивів АТ «Коблево» за 2021-2023 рр.

Актив / пасив	2021 рік		2022 рік		2023 рік		Відхилення (+,-) 2022/2021		Темп зростання 2022/ 2021, %	Відхилення (+,-) 2023/2022		Темп зростання 2023/ 2022, %
	Сума, тис. грн.	Питома вага, %	Сума, тис. грн.	Питома вага, %	Сума, тис. грн.	Питома вага, %	в сумі, тис. грн.	в питомій вазі, %		в сумі, тис. грн.	в питомій вазі, %	
1. Необоротні активи	76856	25,90	67706	18,12	58620	14,74	-9150	-7,79	88,09	-9086	-3,37	86,58
1.1. Основні засоби і нематеріальні активи	76856	25,90	67706	18,12	58620	14,74	-9150	-7,79	88,09	-9086	-3,37	86,58
1.2. Довгострокові фінансові інвестиції	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00
1.3. Відстрочені податкові активи	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00
1.4 Інші необоротні активи і довгострокова дебіторська заборгованість	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00
2. Оборотні активи	219867	74,10	306036	81,88	338993	85,25	86169	7,79	139,19	32957	3,37	110,77
2.1. Запаси	202590	68,28	284168	76,03	270819	68,11	81578	7,76	140,27	-13349	-7,93	95,30
2.2. Дебіторська заборгованість	16292	5,49	19243	5,15	62094	15,62	2951	-0,34	118,11	42851	10,47	322,68
2.3. Грошові кошти та їх еквіваленти	84	0,03	1215	0,33	1066	0,27	1131	0,30	1446,43	-149	-0,06	87,74
2.4. Витрати майбутніх періодів	579	0,20	553	0,15	568	0,14	-26	-0,05	95,51	15	-0,01	102,71
2.5. Інші оборотні активи	322	0,11	857	0,23	4446	1,12	535	0,12	266,15	3589	0,89	518,79
3. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	0,00	0,00	0,00	0,00	25	0,01	0,00	0,00	0,00	25	0,01	0,00
Всього майна	296723	100,00	373742	100,00	397638	100,00	77019	0,00	125,96	23896	0,00	106,39
1. Власний капітал	105965	35,71	118795	31,79	127400	32,04	12830	-3,93	112,11	8605	0,25	107,24
2. Довгострокові зобов'язання і забезпечення	0,00	0,00	0,00	0,00	39	0,01	0,00	0,00	0,00	39	0,01	0,00
3. Поточні зобов'язання і забезпечення	190758	64,29	254947	68,21	270199	67,95	64189	3,93	133,65	15252	-0,26	105,98
3.1. Короткострокові кредити банків	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.2. Кредиторська заборгованість	112198	37,81	132477	35,45	94110	23,67	20279	-2,37	118,07	-38367	-11,78	71,04
3.3. Інші поточні зобов'язання	78560	26,48	122470	32,77	176089	44,28	43910	6,29	155,89	53619	11,52	143,78
4. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
5. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Всього капіталу	296723	100,00	373742	100,00	397638	100,00	77019	0,00	125,96	23896	0,00	106,39

Приріст майна АТ «Коблево» зумовлений переважно збільшенням оборотних активів, питома вага яких зросла з 74,10 % у 2021 році до 85,25 % у 2023 році. Тоді як основні засоби, як основна частина необоротних активів, мають тенденцію до зменшення як в абсолютному значенні (з 76,9 млн грн у 2021 році до 58,6 млн грн у 2023 році), так і в питомій вазі балансу (з 25,9 % до 14,7 %), що може бути наслідком пошкодження виробничих потужностей підприємства внаслідок воєнних дій.

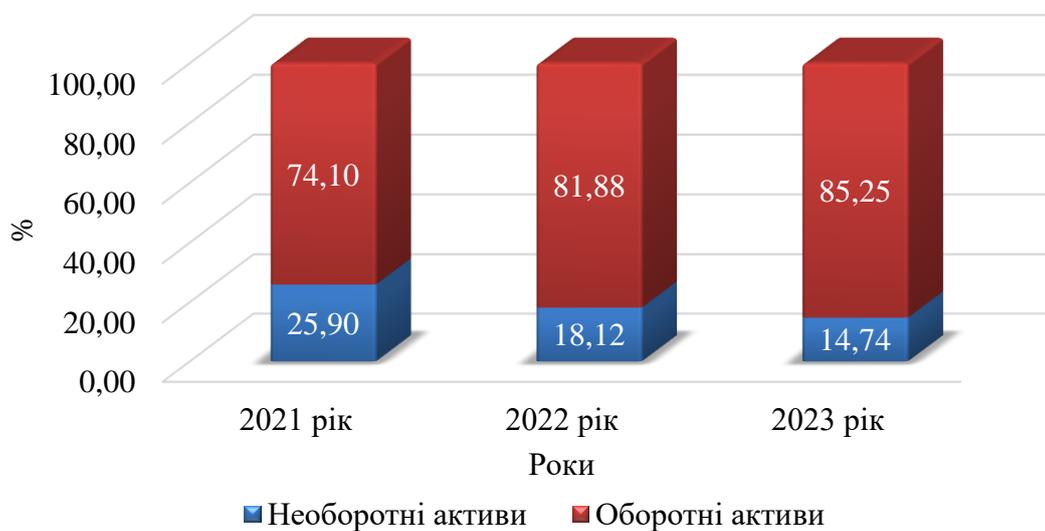

Рис. 2.2. Динаміка структури майна АТ «Коблево» протягом 2021-2023 рр.

Структура оборотних активів АТ «Коблево» за період 2021–2023 років характеризується домінуванням запасів, питома вага яких у загальному обсязі оборотних активів коливалася в межах 68–76 % (рис. 2.3). Запаси підприємства становлять основний компонент оборотних активів, що зумовлено специфікою виноробної галузі, де наявність значних сировинних та готових запасів є необхідною умовою безперервності виробничого процесу.

Значне зростання дебіторської заборгованості з 16,3 млн грн у 2021 році до 62,1 млн грн у 2023 році, яка у 2023 році склала понад 15 % оборотних активів, свідчить про активізацію комерційної діяльності та розширення клієнтської бази, а також можливе послаблення умов оплати або збільшення строків розрахунків з покупцями.

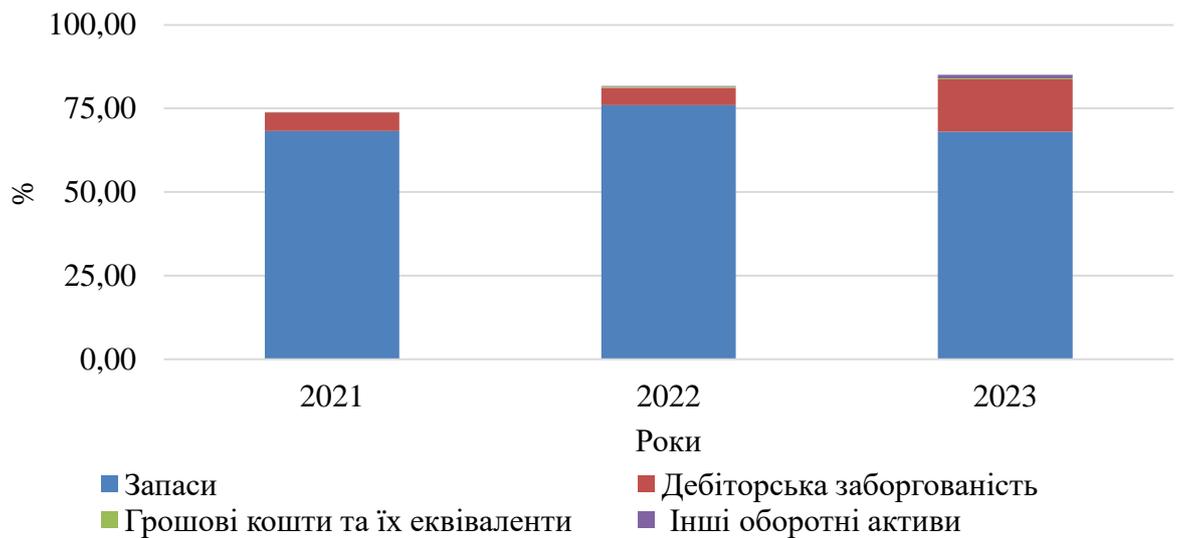

Рис. 2.3. Структура оборотних активів АТ «Коблево» протягом 2021-2023 рр.

Частка грошових коштів і їх еквівалентів у структурі оборотних активів залишається незначною, що характерно для виробничих підприємств із тривалими операційними циклами. Загалом, структура оборотних активів відображає особливості виробничої діяльності АТ «Коблево», орієнтованої на забезпечення стабільності виробництва та реалізації продукції в умовах сезонності та тривалих виробничих циклів.

Щодо пасивів, структура капіталу зберігає стабільність з невеликим зростанням власного капіталу (з 106 млн грн у 2021 році до 127,4 млн грн у 2023 році) при одночасному збільшенні поточних зобов'язань (рис. 2.4).

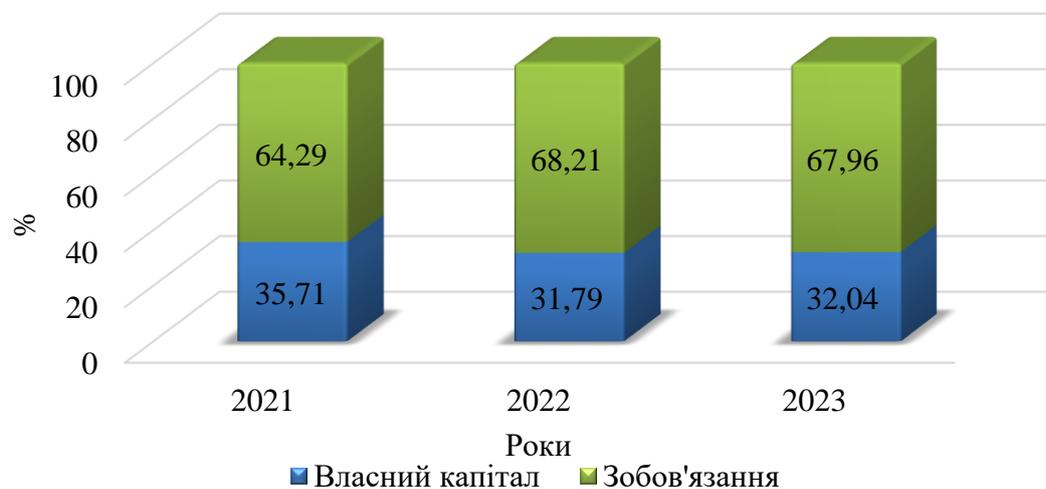

Рис. 2.4. Динаміка структури капіталу АТ «Коблево» протягом 2021-2023 рр.

Поточні зобов'язання збільшилися з 190,8 млн грн до 270,2 млн грн за досліджуваний період, що вказує на посилення кредиторської заборгованості і інших поточних зобов'язань. При цьому кредиторська заборгованість зменшилася у 2023 році порівняно з 2022 роком, натомість інші поточні зобов'язання продовжували зростати (рис. 2.5), що свідчить про перерозподіл зобов'язань у структурі короткострокових пасивів. Відсутність довгострокових зобов'язань говорить про переважне фінансування діяльності за рахунок власних та короткострокових ресурсів.

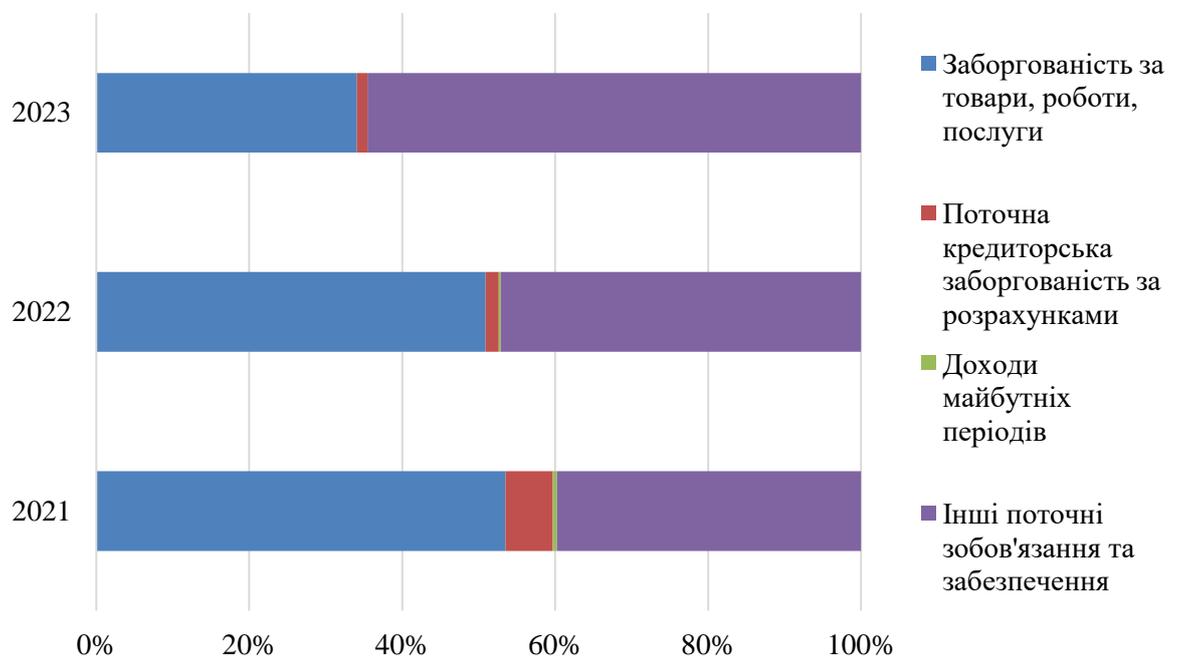

Рис. 2.5. Структура поточних зобов'язань АТ «Коблево» протягом 2021-2023 рр.

Загалом, аналіз балансу АТ «Коблево» свідчить про поступове збільшення активності підприємства з розширенням обсягу операційної діяльності та певними змінами у структурі капіталу, які можуть бути пов'язані із специфікою галузі та ринковими умовами.

Попри умови воєнного стану виробничо-господарська діяльність АТ «Коблево» залишається результативною, незважаючи на падіння обсягу отриманого чистого прибутку у 2022 та 2023 роках (табл. 2.2).

Таблиця 2.2

Аналіз формування та розподілу прибутку АТ «КОБЛЕВО» у 2021-2023 рр.

№ з/п	Показник	Рядок Ф№2	Розрахунок	2021	2022	2023	Абс. відх. (6-5)	Абс. відх. (7-6)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000		397459	323222	412525	-74237	89303
2	Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050		342703	283564	380532	-59139	96968
3	Валовий прибуток	2090	(p1-p2)	54756	39658	31993	-133376	-7665
4	Інші операційні доходи	2120		12306	7860	8746	-4446	886
5	Сумарні операційні доходи	(2000+2120)	(p1+p4)	409765	331082	421271	-78683	90189
6	Адміністративні витрати	2130		14403	13483	12893	-920	-590
7	Витрати на збут	2150		16234	5999	9329	-10235	3330
8	Інші операційні витрати	2180		11478	11142	8327	-336	-2815
9	Сумарні операційні витрати	(2050+2130+2150+2180)	(p2+p6+p7+p8)	384818	314188	411081	-70630	96893
10	Прибуток від операційної діяльності	2190	(p5-p9)	24947	16894	10190	-8053	-6704
11	Дохід від інвестиційної та фінансової діяльності	(2200+2220+2240)		0	0	38	0	38
12	Витрати від інвестиційної і фінансової діяльності	(2250+2255+2270)		3361	544	97	-2817	-447
13	Прибуток від звичайної діяльності до оподаткування	2290	(p10+p11-p12)	28308	17438	10325	-10870	-7113
14	Витрати з податку на прибуток	2300		3895	3520	2526	-375	-994
15	Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	(p13-p14)	17691	12830	8605	-4861	-4225
16	Інший сукупний дохід після оподаткування	2460		0	0	0	0	0
17	Сукупний дохід	2465	(p15+p16)	17691	12830	8605	-4861	-4225

У 2022 році чистий дохід від реалізації продукції АТ «Коблево» скоротився на 74,2 млн грн порівняно з 2021 роком, що свідчить про певні труднощі у збуті або скорочення обсягів реалізації внаслідок зовнішніх економічних факторів. Проте у 2023 році підприємству вдалося відновити обсяги реалізації, що підтверджується зростанням чистого доходу на 89,3 млн грн. Попри це, собівартість реалізованої продукції також істотно зросла – на 96,9 млн грн, що призвело до подальшого зменшення валового прибутку з 54,8 млн грн у 2021 році до 31,9 млн грн у 2023 році. Це свідчить про погіршення ефективності основної діяльності та збільшення витрат на виробництво.

Операційні витрати АТ «Коблево» у 2022 році зменшилися, однак у 2023 році зросли майже на 97 млн грн, що практично нівелювало зростання доходів. Прибуток від операційної діяльності за період зменшився в 2,4 раза: з 24,9 млн грн у 2021 році до 10,2 млн грн у 2023 році. Водночас спостерігається позитивна тенденція у частині інвестиційної та фінансової діяльності: у 2023 році підприємство отримало доходи, хоч і незначні, при суттєвому скороченні витрат у цій сфері (рис. 2.6).

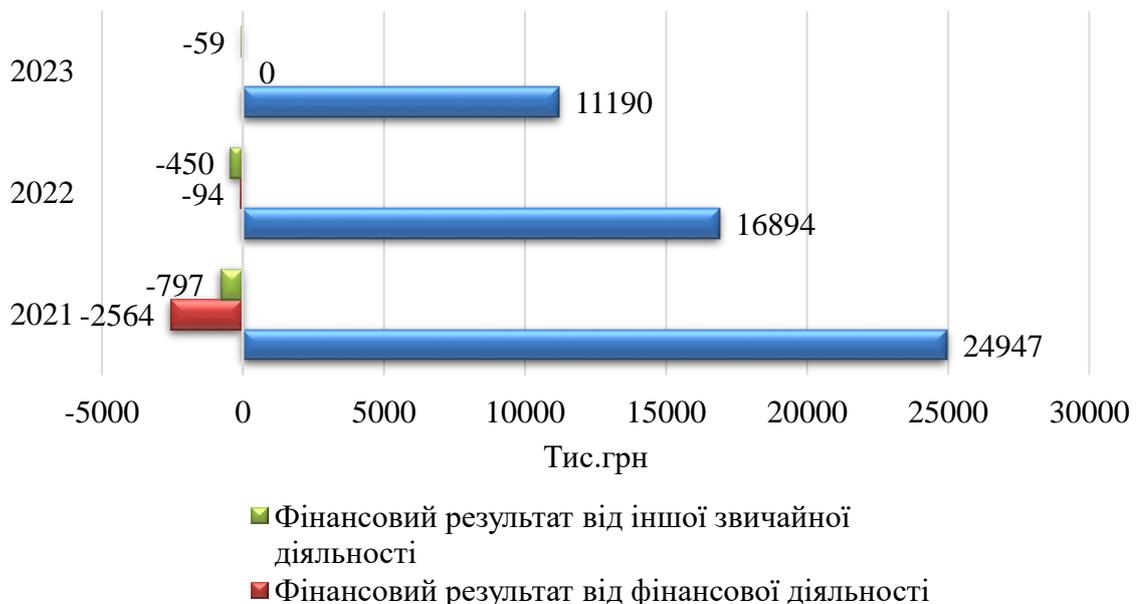

Рис. 2.6. Динаміка фінансових результатів діяльності АТ «Коблево» протягом 2021-2023 рр.

Прибуток до оподаткування у 2023 році становив лише 10,3 млн грн проти 28,3 млн грн у 2021 році, а чистий фінансовий результат скоротився на 51,3 % у порівнянні з 2021 роком. Зниження чистого прибутку свідчить про зменшення фінансової ефективності діяльності підприємства, що може негативно впливати на його можливості самофінансування, забезпечення платоспроможності та стабільного розвитку в майбутньому.

2.2. Оцінювання показників ліквідності підприємства

З урахуванням особливостей діяльності та основних фінансово-економічних показників АТ «Коблево» варто здійснити оцінювання ліквідності підприємства, що дозволяє виявити потенційні фінансові ризики, пов'язані з браком оборотних коштів, порушенням платіжної дисципліни або дисбалансом у структурі активів і зобов'язань. Дослідження доцільно розпочати з аналізу ліквідності балансу АТ «Коблево» в таблиці 2.3.

Таблиця 2.3

Баланс ліквідності АТ «КОБЛЕВО» за 2021-2023 рр.

Актив	2021	2022	2023	Пасив	2021	2022	2023	Платіжний надлишок +,-		
								2021	2022	2023
Група А1 Грошові кошти	84	1215	1066	Група П1 Поточні зобов'язання Кредит. заборгованість за товари, роботи та послуги	189676	254369	270124	-189592	-253154	-269058
Група А2 Дебіторська заборгованість, готова продукція	16292	19243	62119	Група П2 Короткострокові і кредити банку	0	0	0	16292	19243	62119
Група А3 Виробничі запаси, незавершене виробництво	203491	285578	275833	Група П3 Довгострокові зобов'язання	1082	578	114	202409	285000	275719
Група А4 Необоротні активи	76856	67706	58620	Група П4 Власний капітал	105965	118795	127400	-29109	-51089	-68780
Баланс гр.1+2+3+4	296723	373742	397638	Баланс гр.1+2+3+4	296723	373742	397638	-	-	-

Аналіз балансу ліквідності АТ «Коблево» за 2021–2023 роки дає змогу оцінити стан короткострокової платоспроможності підприємства через зіставлення активів, згрупованих за рівнем їх ліквідності, із зобов'язаннями, ранжованими за ступенем терміновості їх погашення. Упродовж 2021-2023 рр. рівень вартості високоліквідних активів є меншим за суму поточних зобов'язань, тобто товариство не здатне погасити термінові поточні зобов'язання в день складання балансу. Умова абсолютної ліквідності балансу повністю не виконується і має такий вигляд:

$$\left\{ \begin{array}{l} A1 < П1 \\ A2 > П2 \\ A3 > П3 \\ A1 < П1 \end{array} \right\} \quad (2.1)$$

У короткостроковому періоді підприємство не забезпечувало абсолютної ліквідності, адже у 2021 році група А1 становила лише 84 тис. грн, тоді як П1 – 189676 тис. грн; у 2022 році – 1215 тис. грн проти 254369 тис. грн; у 2023 році – 1066 тис. грн проти 270124 тис. грн. Таким чином, спостерігається системна неспроможність підприємства покривати найбільш термінові зобов'язання за рахунок грошових коштів, що свідчить про критичну недостатність високоліквідних активів та вказує на потенційні ризики порушення платіжної дисципліни. Така ситуація є сигналом щодо необхідності посилення контролю за формуванням грошових потоків та оптимізації обігових активів.

Покриття зобов'язань групи П2 (короткострокові банківські кредити) на всіх етапах забезпечене повністю завдяки наявності активів групи А2 (готова продукція та дебіторська заборгованість), обсяги яких протягом 2021–2023 років перевищували нульові значення за П2 (рис. 2.7). Це формально свідчить про достатність ліквідних активів для покриття можливих короткострокових запозичень, хоча на практиці частка дебіторської заборгованості у структурі

активів у 2023 році істотно зросла (до 62,1 млн грн), що може сигналізувати про ризики затримок з надходженням коштів від контрагентів і зниження оборотності активів.

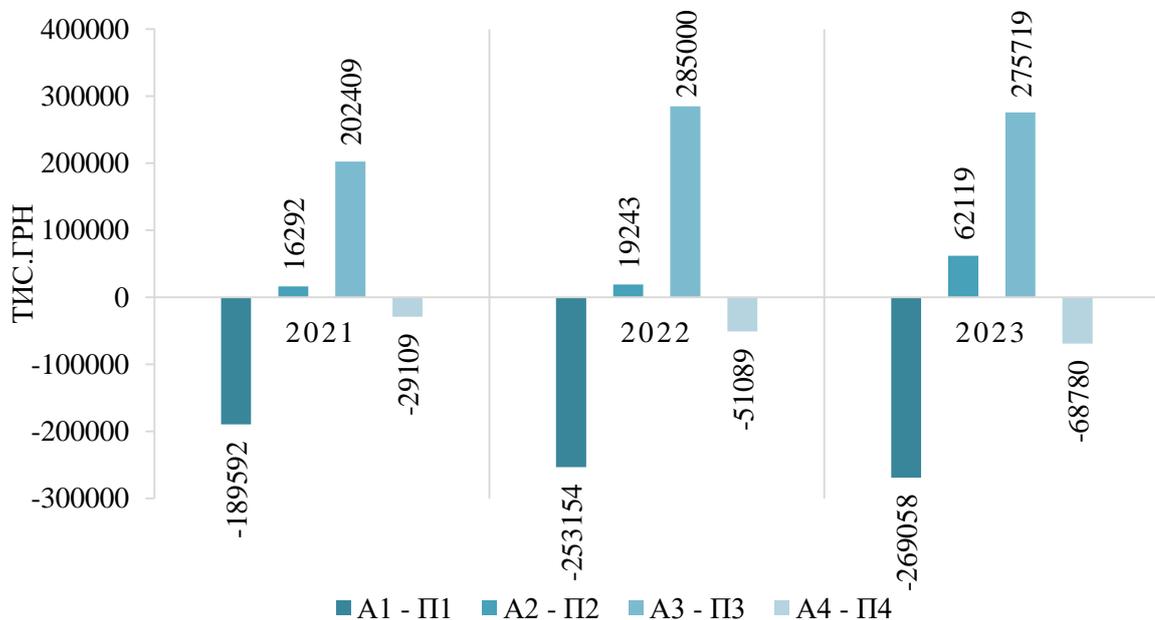

Рис. 2.7. Виконання умов ліквідності балансу АТ «Коблево» у 2021-2023 рр.

Щодо групи А3 (виробничі запаси та незавершене виробництво) і П3 (довгострокові зобов'язання), протягом усього періоду спостерігався значний позитивний платіжний надлишок: 202409 тис. грн у 2021 році, 285000 тис. грн у 2022 році та 275719 тис. грн у 2023 році. Це свідчить про достатній ресурсний потенціал підприємства для забезпечення довгострокової фінансової стійкості. Проте висока частка запасів у структурі активів (понад 68 % у 2022 році) може вказувати на ризик зниження гнучкості управління обіговими коштами.

Утім власний капітал АТ «Коблево» (А4) перевищує значення важколіквідних активів (П4), що вказує на достатність власних фінансових ресурсів підприємства для інвестування в основні засоби.

Зіставивши всі групи активів та пасивів, стає зрозуміло, що підприємство має проблеми з високоліквідними активами, тобто грошовими коштами, які у балансі є «хворою статтею». Співставляючи інші групи між собою, бачимо що

підприємство має здатність погашати борги та зобов'язання у майбутніх періодах. З метою покращення ситуації, що склалася, зростає необхідність у прийнятті ефективних заходів, що сприятимуть накопиченню грошових коштів та їх еквівалентів.

Аналізуючи глибше баланс ліквідності можна оцінити поточну і перспективну ліквідність АТ «Коблево» шляхом поетапного зіставлення сукупності активів, згрупованих за ступенем ліквідності (A1, A2, A3), із відповідними групами зобов'язань (П1, П2, П3), що згруповані за рівнем терміновості їх погашення.

Так, у як поточному періоді підприємство не забезпечувало абсолютної ліквідності ($A1 > П1$), так і у короткостроковому періоді через відсутність короткострокових банківських кредитів (П2) з одночасним високим значенням дебіторської заборгованості (A2) виявлено кризовий тип короткострокової ліквідності АТ «Коблево» (адже $A1 + A2 > П1 + П2$). Це сигналізує про неспроможність підприємства у найближчій перспективі виконати короткострокові зобов'язання за рахунок найбільш ліквідних активів, що створює фінансову напругу і обмежує гнучкість АТ «Коблево» у розподілі ресурсів, особливо в умовах нестабільного зовнішнього середовища.

Для визначення довгострокової платоспроможності розглянуто співвідношення $A1 + A2 + A3$ до суми $П1 + П2 + П3$. Виявлено, що у 2021 році підприємство мало кризовий тип довгострокової ліквідності, однак починаючи з 2022 року ситуація стабілізувалась і набула критичного типу, який наближається до нормального, оскільки сума ліквідних активів перевищує сукупні зобов'язання. Цей факт свідчить про поступове зниження фінансових ризиків у довгостроковій перспективі, що є результатом зростання дебіторської заборгованості й запасів, однак така тенденція супроводжується зниженням обіговості активів і ризиками втрати грошових потоків через накопичення неліквідних або повільно реалізованих ресурсів.

Узагальнюючи проведений аналіз, слід зазначити, що баланс АТ «Коблево» не є абсолютно ліквідним. Виявлені тенденції свідчать про

структурну недостатність високоліквідних активів, що, у поєднанні з високою часткою запасів та зростанням дебіторської заборгованості, знижує оперативну здатність підприємства реагувати на короткострокові фінансові виклики. У перспективі збереження такої ситуації може негативно вплинути на показники рентабельності, обмежити доступ до зовнішнього фінансування та підвищити ймовірність накопичення прострочених зобов'язань. Підприємству доцільно реалізувати політику посилення ліквідності шляхом оптимізації структури активів, прискорення оборотності дебіторської заборгованості, а також зниження залежності від кредиторського фінансування.

Оскільки умова абсолютної ліквідності балансу АТ «Коблево» не досягається, необхідно здійснити коефіцієнтний аналіз ліквідності підприємства у таблиці 2.4.

Таблиця 2.4

Показники ліквідності АТ «Коблево» у 2021-2023 рр.

Показник	2021	2022	2023	Темп зростання,%	
				2022/2021	2023/2022
1. Власний оборотний капітал, тис. грн	29109	51089	68794	175,51	134,66
2. Загальний коефіцієнт ліквідності (покриття), грн/грн	1,16	1,20	1,26	103,79	104,32
3. Коефіцієнт швидкої ліквідності, грн/грн	0,09	0,08	0,23	93,15	290,84
4. Коефіцієнт абсолютної ліквідності, грн/грн	0,0004	0,0048	0,0039	1078,56	82,62
5. Коефіцієнт ліквідності товарно-матеріальних цінностей, грн/грн, грн/грн	1,07	1,12	1,02	104,65	90,95
6. Коефіцієнт ліквідності дебіторської заборгованості, грн/грн	0,086	0,076	0,230	88,07	303,99

Детальний аналіз показників ліквідності АТ «Коблево» за 2021–2023 роки засвідчує наявність неоднозначних тенденцій у динаміці фінансової стійкості підприємства, що вимагає системного осмислення як позитивних зрушень, так і наявних ризиків. Одним із ключових позитивних зрушень є суттєве зростання власного оборотного капіталу, який у 2023 році сягнув 68 794 тис. грн, що майже

в 2,4 раза перевищує рівень 2021 року. Зростання цього показника свідчить про збільшення внутрішніх фінансових ресурсів, що спрямовуються на покриття короткострокових зобов'язань, і тим самим формує основу для стабільної ліквідності.

Водночас загальний коефіцієнт ліквідності АТ «Коблево» демонструє позитивну динаміку, адже його значення поступово зростає з 1,16 у 2021 році до 1,26 у 2023 році (рис. 2.8). Такий рівень перевищує нормативне мінімальне значення (1,0), тобто підприємство здатне забезпечити покриття поточних зобов'язань за рахунок усіх оборотних активів. Проте, зважаючи на те, що показник лише незначно перевищує критичну межу, це свідчить радше про мінімальний запас платоспроможності, а не про надлишок ресурсів. Відповідно, навіть незначне зниження обсягу оборотних активів або зростання короткострокових зобов'язань може поставити підприємство в уразливе фінансове становище.

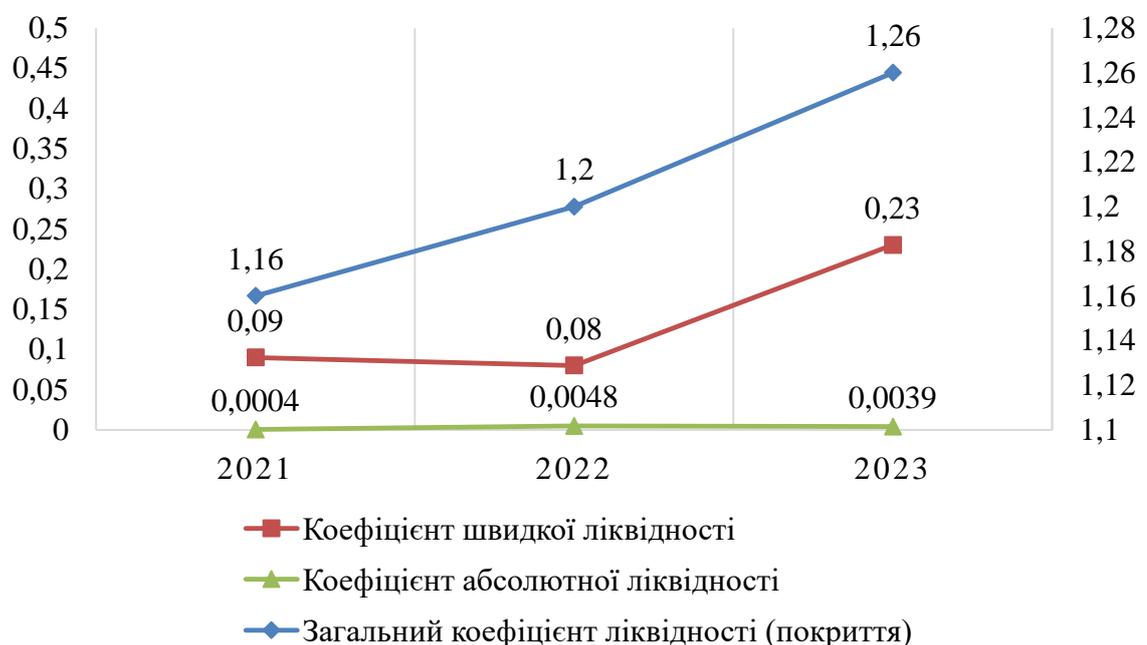

Рис. 2.8. Динаміка показників ліквідності АТ «Коблево» протягом 2021-2023 рр.

Особливу увагу привертає коефіцієнт швидкої ліквідності АТ «Коблево», який у 2023 році зріс утричі порівняно з попереднім роком (з 0,08 до 0,23), що є

позитивним сигналом щодо збільшення частки ліквідних активів (без урахування запасів) у структурі поточних ресурсів. Проте значення цього показника все ще значно нижче нормативного рівня, що вказує на обмежену здатність АТ «Коблево» швидко конвертувати свої активи для погашення зобов'язань у разі термінової необхідності. Це частково пояснюється низьким рівнем абсолютної ліквідності: незважаючи на різке зростання у 2022 році, у 2023-му коефіцієнт знову знизився до 0,0039. Такий рівень вказує на суттєвий дефіцит грошових коштів, які є найліквіднішими активами, і формує ризики втрати платіжної дисципліни та накопичення простроченої кредиторської заборгованості.

Оцінка структурних елементів оборотних активів АТ «Коблево» вказує на надмірну залежність підприємства від товарно-матеріальних запасів, питома вага яких є найбільшою. Коефіцієнт ліквідності ТМЦ коливається в межах 1,07–1,12, проте у 2023 році знижується до 1,02, що свідчить про певне зменшення швидкості реалізації або ефективності управління складськими запасами. Цей фактор є критичним для підприємства виноробної галузі, де тривалі цикли виробництва, сезонність та специфіка зберігання продукції можуть додатково ускладнювати забезпечення належної оборотності активів.

Значне збільшення коефіцієнта ліквідності дебіторської заборгованості АТ «Коблево» у 2023 році (до 0,230 порівняно з 0,076 роком раніше) свідчить про зростання частки активів, зафіксованих у вигляді заборгованості контрагентів. З одного боку, це може бути пов'язано з активізацією збутової діяльності, з іншого – вказує на ризики уповільнення грошових надходжень, що потенційно послаблює ліквідність у короткостроковій перспективі. Надмірна дебіторська заборгованість в умовах обмеженої готівкової маси формує високу залежність підприємства від платіжної дисципліни покупців, що в умовах економічної нестабільності може спричинити касові розриви.

Отже, за результатами проведеного оцінювання ліквідності АТ «Коблево» можна дійти до висновку, що підприємство перебуває у стані нестабільної коротко- та поточної ліквідності, що загрожує його оперативній платоспроможності та створює передумови для зовнішніх фінансових

ускладнень. Попри позитивні сигнали, такі як зростання власного оборотного капіталу та загального коефіцієнта ліквідності, АТ «Коблево» залишається вразливим у короткостроковому періоді через брак грошових коштів і залежність від запасів і дебіторської заборгованості. В умовах високої конкуренції на ринку та макроекономічної нестабільності така структура оборотних активів формує ризику платіжних затримок, втрати довіри постачальників, зниження фінансової стійкості та обмеження інвестиційної спроможності.

Водночас, позитивна динаміка довгострокової ліквідності сигналізує про збереження стратегічного потенціалу платоспроможності, зумовленого поступовим накопиченням оборотних активів. Попри це підвищення ризику концентрації значного капіталу у запасах і дебіторській заборгованості потребує впровадження дієвих заходів з оптимізації структури активів, посилення контролю над дебіторською політикою та вдосконалення системи управління запасами. Без проведення таких заходів зростає вірогідність фінансових втрат і зниження результативності діяльності підприємства.

2.3. Аналіз платоспроможності та фінансової стійкості АТ «Коблево»

Узагальнення результатів оцінювання ліквідності АТ «Коблево» дозволило виявити окремі позитивні тенденції, зокрема зростання загального коефіцієнта покриття та власного оборотного капіталу, водночас підтверджено існування низки загроз короткостроковій фінансовій стабільності підприємства, пов'язаних із недостатнім рівнем швидкої та абсолютної ліквідності. Ці обставини зумовлюють необхідність поглибленого аналізу платоспроможності та фінансової стійкості товариства як складових його загального фінансового потенціалу.

До основних ознак платоспроможності відносять достатній рівень коштів на поточному рахунку товариства та відсутність простроченої кредиторської заборгованості. З огляду на це, розраховані фактичні значення основних показників платоспроможності АТ «Коблево» наведено у таблиці 2.5.

Таблиця 2.5

Показники платоспроможності АТ «КОБЛЕВО» у 2021-2023 рр.

Показник	2021	2022	2023	Темп зростання,%	
				2022/2021	2023/2022
1. Коефіцієнт забезпеченості оборотних активів власними оборотними коштами, грн/грн	0,13	0,17	0,20	126,09	121,56
2. Коефіцієнт загальної платоспроможності	1,556	1,466	1,472	94,24	100,37
3. Коефіцієнт фінансового левериджу	0	0	0,000306	0,00	0,00
4. Частка кредиторської заборгованості у власному капіталі й дебіторської заборгованості, грн/грн	0,91	0,95	0,496	104,04	52,33
5. Коефіцієнт співвідношення чистих оборотних активів із чистими активами, грн/грн	0,27	0,43	0,54	156,55	125,53

Аналіз динаміки показників платоспроможності АТ «Коблево» за 2021–2023 роки засвідчив переважно позитивні зміни, що свідчать про послідовне зміцнення поточної здатності підприємства виконувати зобов'язання. Насамперед варто відзначити зростання коефіцієнта забезпеченості оборотних активів власними оборотними коштами з 0,13 у 2021 році до 0,20 у 2023 році, що на 53,8% більше порівняно з базовим періодом. Утім, попри позитивну динаміку, значення цього показника ще не досягло нормативного значення 0,5 грн/грн. Це вказує на поступове зменшення залежності підприємства від зовнішніх короткострокових джерел фінансування оборотних активів, тому й надалі варто вживати заходів, пов'язаних з збільшенням обсягу власних оборотних коштів підприємства.

Водночас загальний коефіцієнт платоспроможності, що демонструє відношення всіх активів до зобов'язань, у 2022 році зменшився з 1,556 до 1,466, однак у 2023 році спостерігається незначне покращення до 1,472 (рис. 2.9). Попри відносну стабільність, показник не досяг нормативного значення 0,2 і залишається на рівні, що лише умовно гарантує здатність підприємства виконувати всі свої зобов'язання. Це свідчить про потребу в обережному фінансовому плануванні, зважаючи на ризик зниження фінансової незалежності

у разі зростання обсягу позикового капіталу. У цьому контексті примітним є і той факт, що коефіцієнт фінансового левериджу майже дорівнює нулю в усі роки, що означає повну відсутність довгострокових позик і боргового навантаження на підприємство, з одного боку, але, з іншого вказує на можливу недоотриману вигоду від фінансового мультиплікатора при використанні помірною кредитного ресурсу для розвитку.

Рис. 2.9. Динаміка показників платоспроможності АТ «Коблево» протягом 2021-2023 рр.

Зниження частки кредиторської заборгованості у сукупному обсязі власного капіталу та дебіторської заборгованості з 0,91 до 0,496 є вагомим позитивним сигналом. Така динаміка свідчить про зменшення залежності підприємства від короткострокових зобов'язань, що напряду знижує ризик втрати платоспроможності у випадку ускладнень з розрахунками. Разом з цим спостерігається зростання коефіцієнта співвідношення чистих оборотних активів до чистих активів з 0,27 у 2021 році до 0,54 у 2023 році, що означає зміцнення поточної фінансової основи та більш надійний запас ліквідності.

Отже, результати коефіцієнтного аналізу дають підстави стверджувати, що фінансовий стан АТ «Коблево» у частині платоспроможності має тенденцію до поступового поліпшення. Водночас наявність помірного рівня загальної платоспроможності та низький рівень фінансового левериджу можуть свідчити про потенційну недовикористану фінансову спроможність підприємства, що потребує аналізу фінансової стійкості підприємства та оцінки типу фінансового стану АТ «Коблево» у таблиці 2.6.

Таблиця 2.6

Класифікація типу фінансового стану АТ «КОБЛЕВО» за 2021-2023 роки

Показник	2021	2022	2023	Відхилення (+,-) 2022/2021		Відхилення (+,-) 2023/2022	
				у сумі, тис. грн	темп зростання, %	у сумі, тис. грн	темп зростання, %
Загальна величина запасів	202590	284168	270819	81578	140,27	-13349	95,30
Наявність власних коштів	29109	51089	68780	21980	175,51	17691	134,63
Наявність власних та довгострокових позикових коштів (робочий капітал)	29109	51089	68819	21980	175,51	17730	134,70
Наявність загальних коштів	29109	51089	68819	21980	175,51	17730	134,70
$\Phi^B = B - 3п$	-173481	-233079	-202039	-59598	134,35	31040	86,68
$\Phi^{ВД} = ВД - 3п$	-173481	-233079	-202000	-59598	134,35	31079	86,67
$\Phi^{ЗК} = ЗК - 3п$	-173481	-233079	-202000	-59598	134,35	31079	86,67
Трикомпо-нентний показник фінансової стійкості $S(\Phi) = \{S1(\pm\Phi B), S2(\pm\Phi ВД), S3(\pm\Phi ЗК)\}$	$S(\Phi) = \{0;0;0\}$	$S(\Phi) = \{0;0;0\}$	$S(\Phi) = \{0;0;0\}$	-	-	-	-

Аналіз типу фінансового стану АТ «Коблево» за 2021–2023 роки, проведений на основі порівняння величини запасів із обсягами наявних фінансових ресурсів, дає змогу зробити низку важливих висновків щодо рівня його фінансової стійкості. Протягом досліджуваного періоду підприємство стабільно демонструє від’ємне значення усіх основних показників

забезпеченості запасів фінансовими джерелами, тобто підприємство не має достатньо внутрішніх джерел для формування оборотного капіталу.

Хоча у 2023 році спостерігається позитивна динаміка щодо зменшення розриву між величиною запасів та доступними джерелами фінансування (зокрема покращення на 31040 тис. грн за показником Фв), загалом це не змінило тип фінансового стану підприємства. Як свідчить трикомпонентний показник фінансової стійкості, протягом усього періоду дослідження АТ «Коблево» перебувало у кризовому стані (індекс $S(\Phi) = \{0;0;0\}$). Така ситуація свідчить про стійку структурну проблему у формуванні джерел фінансування запасів, яка вимагає негайного реагування з боку фінансового менеджменту підприємства.

Фактично виявлена ситуація свідчить про істотні фінансові ризики для підприємства, зокрема ризик неплатоспроможності в умовах скорочення оборотності активів або погіршення кон'юнктури ринку. У разі зниження ділової активності, підприємство може втратити здатність оперативно фінансувати виробничі потреби без залучення додаткових зовнішніх джерел, що своєю чергою загрожує зростанням фінансового навантаження у вигляді короткострокових боргових зобов'язань. У перспективі це може призвести до зниження фінансової стабільності, підвищення вартості фінансування, ускладнення відносин з контрагентами та потенційного зниження інвестиційної привабливості.

З метою отримання більш точного зображення проблем діяльності АТ «Коблево» та знаходження шляхів для покращення фінансового стану, зростає потреба у проведенні аналізу показників фінансової стійкості та стабільності за аналізований період (табл. 2.7). Позитивною тенденцією є зростання обсягу власних коштів АТ «Коблево» в обороті, який протягом досліджуваного періоду збільшився з 29109 тис. грн у 2021 році до 68780 тис. грн у 2023 році. Це свідчить про зміцнення внутрішніх фінансових можливостей підприємства та створення основи для посилення фінансової незалежності.

Таблиця 2.7

Показники фінансової стійкості АТ «КОБЛЕВО» у 2021-2023 рр.

№ з/п	Показники	2021	2022	2023	Темп зростання, %	
					2022/2021	2023/2022
1	Наявність власних коштів підприємства в обороті	29109	51089	68780	175,51	134,63
2	Коефіцієнт фінансової стійкості	0,36	0,32	0,32	89,01	100,83
3	Коефіцієнт автономії	0,36	0,32	0,32	89,01	100,80
4	Коефіцієнт фінансової залежності	2,80	3,15	3,12	112,35	99,21
5	Коефіцієнт фінансового ризику	1,80	2,15	2,12	119,22	98,84
6	Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,27	0,43	0,54	156,55	125,53
7	Коефіцієнт покриття запасів	1,15	1,20	1,25	104,15	104,52
8	Коефіцієнт загальної заборгованості	1,80	2,15	2,12	119,22	98,84
9	Коефіцієнт співвідношення власного і залученого капіталу	0,56	0,47	0,47	83,88	101,18

Водночас коефіцієнт фінансової стійкості та коефіцієнт автономії АТ «Коблево», які відображають частку власного капіталу в загальній сумі джерел фінансування, протягом періоду залишаються на стабільному, але недостатньо високому рівні – 0,32 у 2022 та 2023 роках, що дещо нижче від нормативного значення (не менше 0,5). Це свідчить про суттєву залежність підприємства від зовнішніх джерел фінансування.

Значення коефіцієнта фінансової залежності АТ «Коблево» зросло у 2022 році до 3,15, а у 2023 році дещо зменшилося до 3,12, що вказує на наявність стабільно високого рівня залученого капіталу в структурі джерел. Аналогічну динаміку демонструє й коефіцієнт фінансового ризику, який свідчить про відношення зобов'язань до власного капіталу – його рівень перевищує 2, що є індикатором значного ризику перевантаження борговими зобов'язаннями, особливо у разі коливань доходів або зменшення ліквідності (рис. 2.10). Така ситуація потребує обережної політики в частині залучення позикових ресурсів і підвищення питомої ваги власного капіталу.

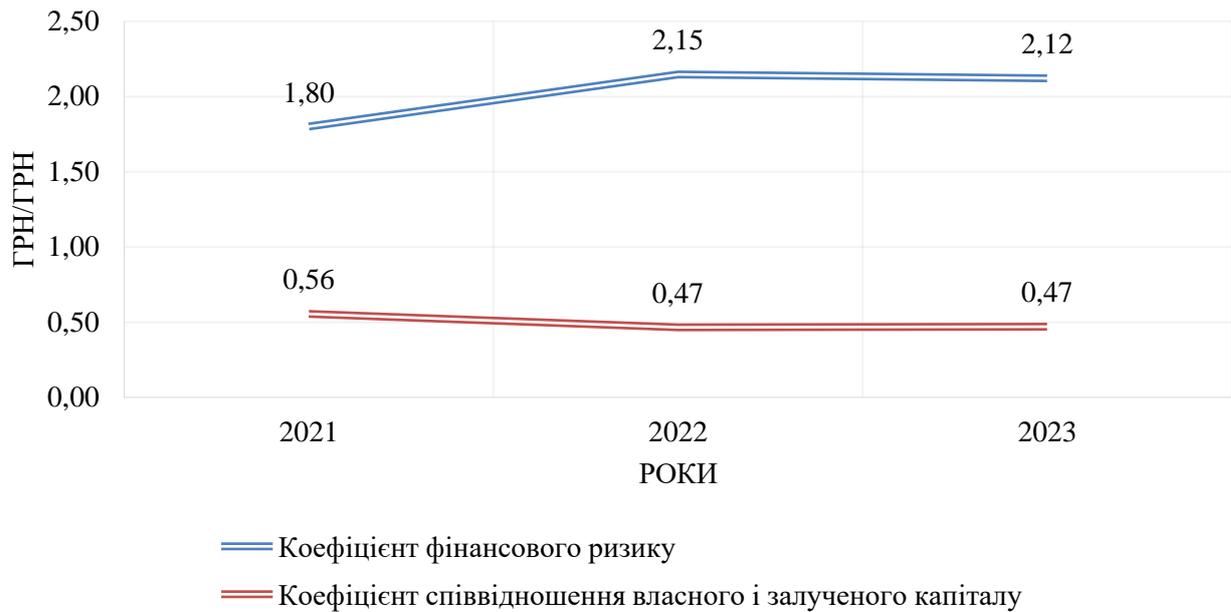

Рис. 2.10. Динаміка коефіцієнта фінансового ризику та коефіцієнта фінансової стабільності АТ «Коблево»

Утім, слід відзначити позитивну динаміку коефіцієнта маневреності власного капіталу – з 0,27 у 2021 році до 0,54 у 2023 році, що свідчить про зростання частки власного капіталу, яка може бути оперативно використана для фінансування поточної діяльності. Також поступово зростає коефіцієнт покриття запасів (із 1,15 до 1,25), що вказує на покращення здатності підприємства покривати матеріальні ресурси власними та довгостроковими джерелами фінансування, хоча обсяг запасів і надалі суттєво перевищує ці джерела, як зазначалося у попередньому аналізі.

Підсумовуючи, можна зазначити, що фінансова стійкість АТ «Коблево» перебуває на етапі поступового зміцнення, однак підприємство продовжує функціонувати в умовах значної залежності від зовнішніх джерел фінансування, що створює додаткові ризики для його фінансової стабільності. Подальші кроки фінансового управління мають бути спрямовані на збільшення питомої ваги власного капіталу, обмеження боргового навантаження та підвищення ефективності використання внутрішніх ресурсів у структурі джерел фінансування.

Таким чином, у другому розділі роботи здійснено комплексний аналіз фінансового стану АТ «Коблево» з акцентом на оцінювання ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості підприємства. Обґрунтовано вибір діяльності АТ «Коблево» як об'єкта дослідження, зважаючи на його значущість для українського виноробного сектору, масштаб діяльності, активну присутність на внутрішньому та зовнішньому ринках, а також складні умови функціонування в сучасному економічному середовищі.

Детально проаналізовано динаміку активів і пасивів підприємства, що дало змогу виявити посилення ролі оборотних активів у структурі майна та певне зниження частки необоротних активів. Встановлено, що фінансові результати діяльності мають нестабільний характер – попри зростання доходу у 2023 році, підприємство демонструє тенденцію до зниження операційного та чистого прибутку, що свідчить про зменшення ефективності операційної діяльності на фоні зростання витрат.

Проведене оцінювання ліквідності засвідчило наявність кризового типу за всіма видами ліквідності, що вказує на істотну нестачу коштів для покриття поточних зобов'язань. Водночас показники ліквідності мають ознаки позитивної динаміки, зокрема за рахунок збільшення власного оборотного капіталу та покращення коефіцієнтів швидкої та абсолютної ліквідності. Разом із тим, баланс ліквідності засвідчив перевищення зобов'язань над мобільними активами, що формує високі фінансові ризики, знижує гнучкість у розрахунках із контрагентами та посилює загрозу втрати платоспроможності у короткостроковій перспективі.

У межах аналізу платоспроможності та фінансової стійкості АТ «Коблево» встановлено поступове покращення ключових показників. Проте зберігається залежність від залучених коштів, про що свідчать високі значення коефіцієнтів фінансового ризику, загальної заборгованості та фінансової залежності. Класифікація типу фінансового стану за трикомпонентною моделлю підтвердила перебування підприємства у нестійкому фінансовому стані протягом усього аналізованого періоду, що вимагає впровадження стратегічних заходів для зниження ризиків та посилення фінансової незалежності.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЛІКВІДНОСТІ ТА ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Виявлення ознак потенційної неплатоспроможності підприємства

В контексті забезпечення економічного розвитку та фінансової стабільності підприємства в умовах невизначеності основне завдання полягає у виявленні ознак потенційної неплатоспроможності підприємства завчасно, обґрунтування й реалізація заходів зі зниження фінансових ризиків.

Ознаки потенційної неплатоспроможності підприємства виявляються шляхом поєднання фінансових індикаторів, динамічного аналізу та експертної оцінки. Чим більше негативних сигналів фіксується одночасно, тим вищою є ймовірність того, що підприємство в майбутньому не зможе вчасно виконати свої зобов'язання [51].

Поглиблений аналіз фінансових показників АТ «Коблево» дозволяє констатувати наявність низки ознак, що свідчать про підвищену ймовірність виникнення фінансових ускладнень у короткостроковій перспективі. Насамперед, йдеться про кризовий тип поточної й короткострокової ліквідності, що вказує на нестачу активів, які можуть бути швидко мобілізовані для покриття зобов'язань. Незважаючи на певні позитивні зрушення в структурі оборотних активів, їхня якість залишається недостатньою для забезпечення оперативного виконання боргових зобов'язань, що обумовлює високі ризики розривів платіжного циклу.

Крім того, слід звернути увагу на тенденцію до зменшення прибутковості підприємства. За результатами аналізу встановлено зниження операційного прибутку та чистого фінансового результату, що супроводжувалося підвищенням витрат і зниженням рентабельності. Це свідчить про ослаблення фінансового потенціалу підприємства, що, у разі поглиблення негативних тенденцій, може призвести до повної втрати платоспроможності.

Для забезпечення короткострокової ліквідності АТ «Коблево» варто звернути увагу на співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Динаміка співвідношення дебіторської й кредиторської заборгованості
АТ «Коблево» у 2021-2023 роках

Найменування статей	На кінець року		Найменування статей	На кінець року		Співвідношення ДЗ і КЗ	
	Абсолютне значення тис.грн.	Питома вага, %		Абсолютне значення тис.грн.	Питома вага, %	Δ	%
2021 рік							
Дебіторська заборгованість, усього	13 708	100,00	Кредиторська заборгованість, усього	188 004	100,00	-174 296	7,29
У тому числі:			У тому числі:				
1. За товари, роботи, послуги	13 676	99,77	1. За товари, роботи, послуги	102 083	54,30	-88 407	13,40
2. По розрахунках	0	0,00	2. По розрахунках	9 894	5,26	-9 894	0,00
3. Інша дебіторська заборгованість	32	0,23	3. Інша кредиторська заборгованість	76027	40,44	-75 995	0,04
2022 рік							
Дебіторська заборгованість, усього	5 308	100,00	Кредиторська заборгованість, усього	1 204 670	100,00	-1199362	0,44
У тому числі:			У тому числі:				
1. За товари, роботи, послуги	5 194	97,85	1. За товари, роботи, послуги	129 836	10,78	-124 642	4,00
2. По розрахунках	0	0,00	2. По розрахунках	954 688	79,25	-954 688	0,00
3. Інша дебіторська заборгованість	114	2,15	3. Інша кредиторська заборгованість	120146	9,97	-120 032	0,09
2023 рік							
Дебіторська заборгованість, усього	58 682	100,00	Кредиторська заборгованість, усього	268 415	100,00	-209 733	21,86
У тому числі:			У тому числі:				
1. За товари, роботи, послуги	22 288	37,98	1. За товари, роботи, послуги	92 081	34,31	-69 793	24,20
2. По розрахунках	0	0,00	2. По розрахунках	2 029	0,76	-2 029	0,00
3. Інша дебіторська заборгованість	36394	62,02	3. Інша кредиторська заборгованість	174305	64,94	-137 911	20,88

Наведена таблиця відображає зіставлення показників дебіторської та кредиторської заборгованості за досліджуваний період у річному розрізі. Відобразимо графічно динаміку дебіторської та кредиторської заборгованості за 2021-2023 роки.

Рис. 3.1. Динаміка співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості АТ «Коблево» за 2021-2023 роки

Оцінка співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості АТ «Коблево» у 2021 році свідчить про наявність значного дисбалансу на користь останньої. Так, обсяг кредиторської заборгованості становив 188 004 тис. грн, тоді як дебіторська – лише 13 708 тис. грн. Така перевага заборгованості перед кредиторами свідчить про значне навантаження на підприємство щодо майбутніх виплат. Структурний аналіз кредиторської заборгованості АТ «Коблево» засвідчує її концентрацію переважно у зобов'язаннях за товари, роботи та послуги (102 083 тис. грн), що вказує на істотну залежність підприємства від розрахунків з постачальниками. Водночас інша кредиторська заборгованість становить 76 027 тис. грн, або 40,44 % у структурі, що створює додаткове навантаження на обігові кошти. Найменшу частку займають зобов'язання по рахунках (9 894 тис. грн), однак навіть цей

обсяг є суттєвим у контексті загального рівня ліквідності. Враховуючи, що майже вся дебіторська заборгованість АТ «Коблево» (99,77 %) також пов'язана з реалізацією товарів, робіт і послуг, можна констатувати фінансову вразливість: очікувані надходження від контрагентів істотно поступаються сумі зобов'язань, що підлягають сплаті, а отже, підприємство опиняється в зоні потенційного дефіциту грошових коштів.

У 2022 році зберігається аналогічна тенденція переваги кредиторської заборгованості АТ «Коблево» над дебіторською, проте спостерігається поглиблення фінансової диспропорції. Дебіторська заборгованість зменшилася до 5 308 тис. грн, з яких 5194 тис. грн припадає на розрахунки за товари, роботи і послуги. Таким чином, очікуваний обсяг майбутніх надходжень є обмеженим і недостатнім для покриття короткострокових зобов'язань. У свою чергу, кредиторська заборгованість АТ «Коблево» досягла 1 204 670 тис. грн, що свідчить про суттєве її зростання порівняно з попереднім роком. Найбільшу питому вагу (79,25 %) у її структурі займають заборгованості по рахунках, які, ймовірно, включають обов'язкові платежі – заробітну плату, нарахування на соціальне страхування та податкові зобов'язання. Такий розподіл вказує на концентрацію короткострокових фінансових ризиків і можливі труднощі із забезпеченням своєчасних розрахунків. Погіршення цього показника у динаміці формує підвищений ризик втрати платоспроможності та потребує вжиття стратегічних заходів для зменшення залежності від зовнішніх зобов'язань.

Стійка перевага кредиторської заборгованості над дебіторською впродовж 2021–2022 років, що вказує на високий рівень зовнішніх зобов'язань та недостатній обсяг майбутніх надходжень для їх покриття. Особливе занепокоєння викликає зростання питомої ваги короткострокових обов'язкових зобов'язань, які створюють високі ризики порушення платіжної дисципліни, зниження ділової репутації підприємства та потенційного ускладнення умов співпраці з контрагентами. У сукупності виявлені тенденції свідчать про поступове накопичення фінансових ризиків, які, за відсутності ефективного

антикризового управління, можуть призвести до фактичної втрати платоспроможності в середньостроковій перспективі.

Для мінімізації виявлених ризиків неплатоспроможності АТ «Коблево» доцільно впровадити комплекс взаємопов'язаних заходів фінансового, операційного та стратегічного характеру, які дозволять зміцнити платіжну спроможність підприємства та знизити ймовірність фінансової дестабілізації. Доцільно скоротити обсяг короткострокової кредиторської заборгованості шляхом реструктуризації боргу, узгодження нових графіків погашення та часткового переведення її у довгострокові зобов'язання. Такий підхід дозволить зменшити тиск на поточну ліквідність та уникнути касових розривів. Також у зв'язку з істотним зростанням дебіторської заборгованості (майже втричі у 2023 році), актуальним є перегляд політики комерційного кредитування та посилення контролю за своєчасністю розрахунків із покупцями. Це дозволить скоротити період інкасації та збільшити обсяги грошових надходжень.

Для оцінювання ризику неплатоспроможності АТ «Коблево», пов'язаного з можливим невиконанням зобов'язань, та розробки своєчасних заходів із запобігання кризовим ситуаціям варто здійснити діагностику ймовірності банкрутства з використання сучасних моделей. Результати проведених розрахунків представлено в таблиці 3.2.

Таблиця 3.2

Діагностика ймовірності банкрутства АТ «КОБЛЕВО» за 2021-2023 роки

Назва моделі	2021	2022	2023	Ймовірність банкрутства
Модель Е. Альтмана	0,78	1,22	0,91	Висока
Модель Спрінгейта	0,22	0,28	-0,01	Висока
Метод рейтингової оцінки фінансового стану підприємства, Р. С. Сайфулін та Г. Г. Кадиков	2,53	1,34	1,21	Середня у 2021 р., висока у 2022–2023 рр.
Розширена факторна модель розрахунку коефіцієнта стійкості економічного зростання Г. О. Крамаренка	0,15	0,11	0,07	Висока

Результати аналізу свідчать про певні негативні тенденції, що вказують на поступове зниження фінансової стійкості підприємства та зростання ризику

потенційної неплатоспроможності. Так, значення п'ятифакторної моделі Е. Альтмана протягом 2021–2023 років залишається нижчим за нормативний рівень 1,8, що свідчить про наявність фінансової нестабільності. У 2022 році спостерігалось тимчасове покращення ситуації (значення – 1,22), однак у 2023 році воно знову знизилось до 0,91, що може свідчити про зменшення адаптивних можливостей підприємства в умовах змін ринкового середовища.

Модель Спрінгейта також підтверджує загрозу банкрутства: жодного року підприємство не досягло порогового значення 0,862. Особливо тривожним є результат 2023 року, коли індекс моделі набув від'ємного значення (-0,01), що є маркером значного ослаблення фінансової рівноваги. Результати методики Сайфуліна та Кадикова також свідчать про поступове погіршення фінансового стану: зі зниженням значення показника з 2,53 у 2021 році до 1,21 у 2023 році. Така динаміка вказує на зменшення здатності підприємства утримувати стабільну фінансову позицію та ефективно реагувати на зовнішні виклики.

Розширена факторна модель Крамаренка, яка враховує стійкість економічного зростання, демонструє ще більш песимістичну картину: зниження значення коефіцієнта з 0,15 у 2021 році до критичних 0,07 у 2023 році вказує на вичерпання потенціалу розвитку й наростання внутрішніх фінансових дисбалансів.

Отже, результати діагностики свідчать про наявність ознак високого ризику втрати платоспроможності. Це підтверджує також значення коефіцієнта втрати платоспроможності (рис. 3.2). У 2021 році значення цього показника було від'ємним і становило $-0,034$, що свідчить про втрату платоспроможності підприємством протягом звітного року. Така динаміка є характерною для підприємств, які мають структурні фінансові дисбаланси, перевантаженість зобов'язаннями або недостатній рівень ліквідних активів для оперативного покриття короткострокових боргів.

У 2022 та 2023 роках коефіцієнт набуває позитивного значення – відповідно 0,037 і 0,046, що свідчить про поступове відновлення платоспроможності. Зростання показника у 2023 році на 121,76 % порівняно з

попереднім періодом вказує на наявність позитивних зрушень у забезпеченні стабільності короткострокових фінансових позицій. Однак слід наголосити, що абсолютні значення коефіцієнта залишаються низькими, що може бути ознакою повільного та нестійкого процесу фінансового оздоровлення. У разі погіршення макроекономічних умов або внутрішньої структури зобов'язань ситуація знову може перейти в зону ризику.

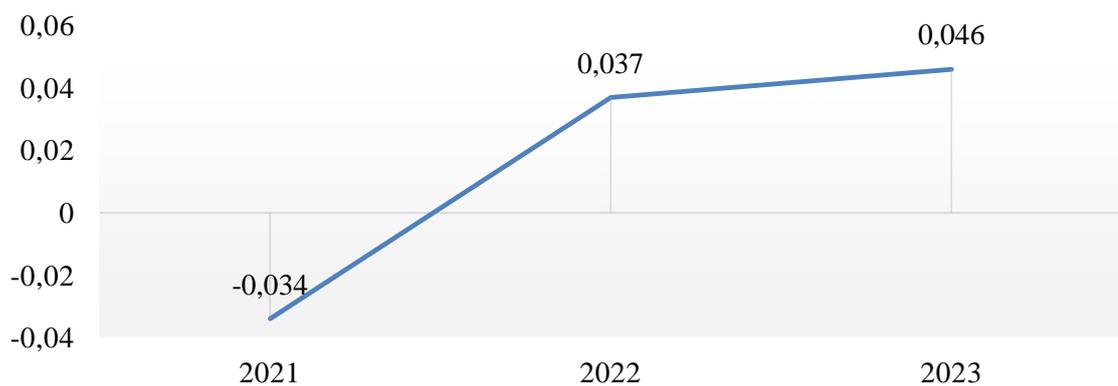

Рис. 3.2. Динаміка коефіцієнта відновлення (втрати) платоспроможності АТ «Коблево» протягом 2021-2023 рр.

Значення коефіцієнта відновлення платоспроможності має перевищувати одиницю, що могло б свідчити про здатність підприємства відновлювати свою платоспроможність за 6 місяців. Відповідно до даних рис. 3.1 можна стверджувати, що у АТ «Коблево» існує ризик неплатоспроможності, що обумовлює необхідність впровадження оперативних і стратегічних заходів щодо підвищення фінансової стійкості АТ «Коблево» для мінімізації ймовірності банкрутства.

Передусім підприємству необхідно здійснити оптимізацію структури оборотних активів. У 2023 році запаси продовжують займати понад 68% у складі оборотних активів, що є свідченням перевищення виробничих накопичень над потребами поточного збуту. З огляду на сезонний характер виноробного виробництва, частка запасів завжди буде значною, однак доцільним є впровадження системи оперативного обліку та нормування запасів, а також

запровадження програм автоматизованого управління складськими залишками. Це сприятиме вивільненню ресурсів, підвищенню обіговості активів та покращенню ліквідності.

У зв'язку з істотним зростанням дебіторської заборгованості (майже втричі у 2023 році), актуальним є перегляд політики комерційного кредитування та посилення контролю за своєчасністю розрахунків із покупцями. Запровадження механізмів оцінки платоспроможності контрагентів, скорочення строків відстрочки платежів, а також укладання договорів із фіксованими термінами оплати зможуть покращити стан грошових коштів та знизити ризики дефіциту оборотного капіталу.

Окрему увагу варто приділити диверсифікації джерел фінансування. На сьогодні АТ «Коблево» не залучає банківські кредити, що обмежує гнучкість у регулюванні грошових потоків. За умов збереження позитивної кредитної історії підприємство може скористатися вигідними пропозиціями щодо середньо- і довгострокового фінансування, зокрема для фінансування оборотного капіталу у міжсезоння або під час пікових виробничих навантажень. Також доцільно розглянути можливість залучення інвестицій шляхом стратегічного партнерства, спільних проектів з експортно орієнтованими компаніями або через державні програми підтримки агровиробників.

Підвищення ліквідності та платоспроможності також можливе завдяки зменшенню непродуктивних витрат та зростанню прибутковості діяльності. За результатами аналізу, витрати на збут у 2023 році зросли на 55%, що знижує загальний рівень операційного прибутку. Доцільним є проведення внутрішнього аудиту витрат з метою виявлення надмірних чи неефективних статей витрат, а також коригування цінової політики на окремі асортиментні позиції з низькою рентабельністю.

Нарешті, в умовах високої невизначеності, підприємству рекомендовано впровадити систему фінансового прогнозування і контролю за грошовими потоками. Формування короткострокових та середньострокових прогнозів ліквідності (наприклад, через складання касових планів) дозволить завчасно

ідентифікувати потенційні касові розриви та оперативно їх усувати шляхом балансування надходжень і виплат. Водночас доцільним є створення резервного фонду на випадок кризових ситуацій, що зміцнить фінансову гнучкість підприємства.

У комплексі зазначені заходи спрямовані на стабілізацію фінансового стану АТ «Коблево», забезпечення належного рівня ліквідності, зменшення ризиків неплатоспроможності та формування умов для довгострокового фінансового зростання.

3.2. Удосконалення політики формування грошових надходжень підприємства для покращення його ліквідності й платоспроможності

З огляду на виявлені суттєві ризики ліквідності АТ «Коблево» важливим напрямом стабілізації фінансового стану підприємства є оптимізація політики формування грошових надходжень, яка безпосередньо впливає на рівень ліквідності та здатність підприємства своєчасно розраховуватись за своїми зобов'язаннями. Розробка заходів з удосконалення управління грошовими потоками дає змогу підвищити фінансову гнучкість підприємства, скоротити обсяги прострочених платежів, посилити ринкові позиції та створити передумови для довгострокової платоспроможності.

Аналіз грошових потоків АТ «Коблево» проведено в табл. 3.3. Від'ємне значення чистого грошового потоку підприємства у 2021 та 2023 році свідчить про недостатність коштів для покриття витрат. У 2022 році надходження підприємства знаходяться на достатньому рівні для забезпечення оплати всіх витрат, тому розмір чистого грошового потоку в цьому році становив 906 тис.грн (рис. 3.3). Така динаміка обумовлена передусім нестабільністю операційного грошового потоку, який, хоч і залишався позитивним протягом досліджуваного періоду, демонстрував суттєві коливання. У 2022 році чистий грошовий потік від операційної діяльності підприємства став від'ємним (-193,9 млн грн), що зумовлено переважанням витрат над надходженнями.

Таблиця 3.3

Аналіз грошових потоків АТ «КОБЛЕВО» за 2021-2023 роки

Показники	На поч. 2021 року		На кін. 2021 року		На кін. 2022 року		На кін. 2023 року		Зміна за 2021 рік			Зміна за 2022 рік			Зміна за 2023 рік		
	тис. грн	%	Δ	%	Темп зр, %	Δ	%	Темп зр, %	Δ	%	Темп зр, %						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
I. Грошові потоки від операційної діяльності	1 165 641	100,00	981 056	100,00	1 047 939	100,00	1 044 863	100,00	-184 585	-	84,16	66 883	-	106,82	-3 076	-	99,71
Надходження, в т.ч.:	596 429	51,17	548 231	55,88	427 017	40,75	513 557	49,15	-48 198	4,71	91,92	-121 214	-15,13	77,89	86 540	8,40	120,27
реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	595 158	51,06	547 252	55,78	425 728	40,63	509 817	48,79	-47 906	4,72	91,95	-121 524	-15,16	77,79	84 089	8,17	119,75
повернення авансів інших податків і зборів	-	-	104	0,01	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
інші надходження	1 271	0,11	875	0,09	1 289	0,12	3 740	0,36	-396	-0,02	68,84	414	0,03	147,31	2 451	0,23	290,15
Витрачання, в т.ч.:	569 212	48,83	432 825	44,12	620 922	59,25	531 306	50,85	-136 387	-4,71	76,04	188 097	15,13	143,46	-89 616	-8,40	85,57
постачальникам	428 359	36,75	315 980	32,21	376 870	35,96	443 928	42,49	-112 379	-4,54	73,77	60 890	3,75	119,27	67 058	6,52	117,79
оплата праці	33 670	2,89	28 971	2,95	26 047	2,49	27 454	2,63	-4 699	0,06	86,04	-2 924	-0,47	89,91	1 407	0,14	105,40
розрах. з податків та зборів	87 835	7,54	75 119	7,66	55 320	5,28	46 896	4,49	-12 716	0,12	85,52	-19 799	-2,38	73,64	-8 424	-0,79	84,77
інші витрачання	19 348	1,66	12 755	1,30	162 685	15,52	13 028	1,25	-6 593	-0,36	65,92	149 930	14,22	1275,46	-149 657	-14,28	8,01
ЧПП від операц. діяльності	27 217	-	115 406	-	-193 905	-	-17 749	-	88 189	-	424,02	-309 311	-	-168,02	176 156	-	9,15
II. Грошові потоки від інвестиційної діяльності	13 240	100,00	3 036	100,00	329	100,00	359	100,00	-10 204	0,00	22,93	-2 707	0,00	10,84	30	0,00	109,12
Надходження, в т.ч.:	1 017	7,68	1 006	33,14	-	-	1	0,28	-11	25,45	98,92	-	-	-	-	-	-
виручка від продажу довгострокових активів	1 017	7,68	1 006	33,14	-	-	1	0,28	-11	25,45	98,92	-	-	-	-	-	-

Продовження таблиці 3.3

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
інші надходження	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Витрачання, в т. ч.:	12 223	92,32	2 030	66,86	329	100,00	358	99,72	-10 193	-25,45	16,61	-1 701	33,14	16,21	29	-0,279	108,81
придб. об'єктів основних засобів і не матер. активів	12 223	92,32	2 030	66,86	329	100,00	358	99,72	-10 193	-25,45	16,61	-1 701	33,14	16,21	29	-0,279	108,81
довгострокові фін. інвестиції	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ЧГП від інвест. діяльності	-11 206	-	-1 024	-	-329	-	-357	-	10 182	-	9,14	695	-	32,13	-28	-	108,51
III. Грошові потоки від фінансової діяльності	732 045	100,00	541 784	100,00	195 448	100,00	533 680	100,00	-190 261	0,00	74,01	-346 336	0,00	36,07	338 232	0,000	273,05
Надходження, в т. ч.:	358 172	48,93	213 506	39,41	195 294	99,92	275 805	51,68	-144 666	-9,52	59,61	-18 212	60,51	91,47	80 511	-48,241	141,23
Власного капіталу	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Отримання позик	358 172	48,93	212 199	39,17	195 294	99,92	275 760	51,67	-145 973	-9,76	59,24	-16 905	60,75	92,03	80 466	-48,250	141,20
Інші надходження	-	-	1 307	0,24	-	-	45	0,01	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Витрачання, в т. ч.:	373 873	51,07	328 278	60,59	154	0,08	257 875	48,32	-45 595	9,52	87,80	-328 124	-60,51	0,05	257 721	48,241	167451,30
Викуп власних акцій	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Погашення позик	332 324	45,40	282 210	52,09	8	0,004	221 590	41,52	-50 114	6,69	84,92	-282 202	-52,08	0,003	221 582	41,517	2769875,00
Сплата дивідендів	34 756	4,75	43 451	8,02	-	-	-	-	8 695	3,27	125,02	-	-	-	-	-	-
Витрач. на сплату відсотків	6 793	0,93	2 617	0,48	146	0,07	-	-	-4 176	-0,44	38,52	-2 471	-0,41	5,58	-	-	-
Інші платежі	-	-	-	-	-	-	36 285	6,80	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ЧГП від фінанс. діяльності	-15 701	-	-114 772	-	195 140	-	17 930	-	-99 071	-	730,99	309 912	-	-170,02	-177 210	-	9,19
Чистий грошов. потік (ЧГП)	310	-	-390	-	906	-	-176	-	-700	-	1 164	1 296	-	-306	-1 082	-	127

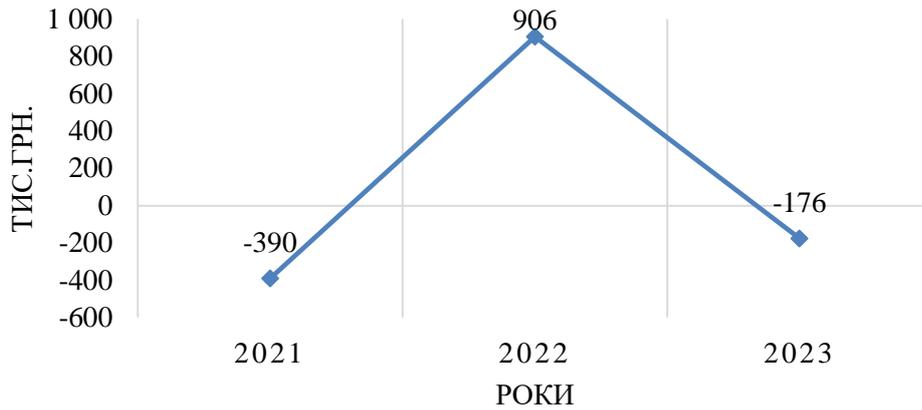

Рис. 3.3. Динаміка чистого грошового потоку АТ «Коблево» за 2021-2023 рр.

Динаміка грошових потоків по операційній діяльності АТ «Коблево» свідчить про тимчасову втрату операційної платоспроможності, ймовірно через падіння виручки, затримку оплат або неефективне управління витратами. У 2023 році ситуація частково стабілізувалася, але грошовий потік залишився на низькому рівні (рис. 3.4), що підтверджує вразливість підприємства до операційних ризиків.

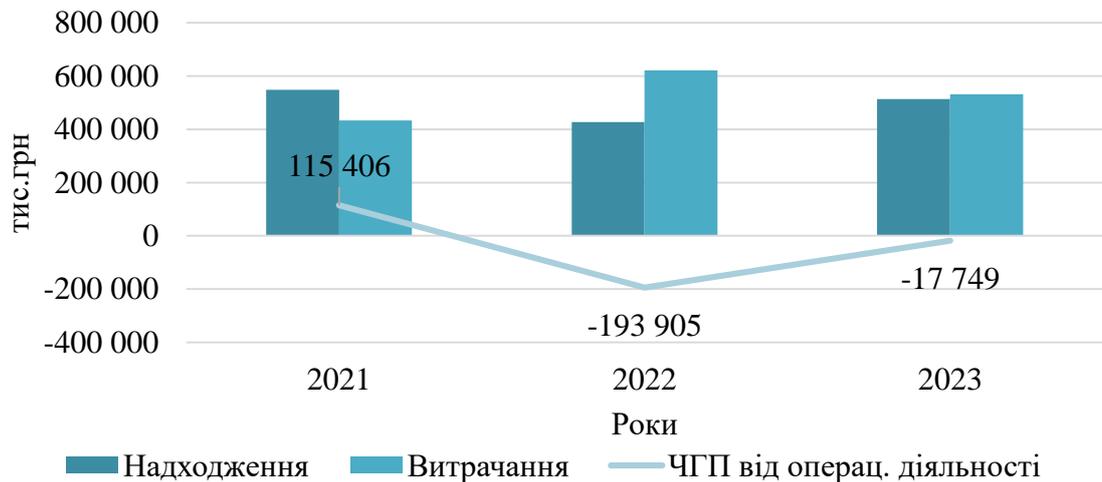

Рис. 3.4. Динаміка грошових потоків від операційної діяльності АТ «Коблево» за 2021-2023 роки

Деталізація структури грошових надходжень засвідчує, що основне джерело формування операційного потоку – доходи від реалізації продукції,

питома вага яких протягом аналізованих років коливалась у межах 40–55 %. Зниження обсягів реалізації у 2022 році на понад 120 млн грн свідчить про втрату частини ринку та проблеми зі збутом в умовах широкомасштабної війни, що стало безпосередньою причиною падіння грошових надходжень. Водночас у 2023 році спостерігалось зростання реалізації на понад 84 млн грн, що стало першою ознакою стабілізації.

У витратній частині операційних потоків найвагомими залишаються розрахунки з постачальниками (понад 70 % у 2021 р. і 2022 р.), що свідчить про велику залежність від зовнішніх джерел постачання. Зростання інші витрати у 2022 році обумовлене відрахуванням значних коштів на допомогу ЗСУ.

Грошові потоки від інвестиційної діяльності мали стійко негативне сальдо, однак значні капітальні вкладення у 2021 році (понад 12 млн грн) та їх подальше скорочення до рівня менш ніж 0,5 млн грн у 2023 році (рис. 3.5) свідчать про відмову підприємства від активної інвестиційної політики. Це, з одного боку, зменшує ризики ліквідності, але з іншого – стримує оновлення виробничої бази, що у довгостроковій перспективі може позначитися на конкурентоспроможності.

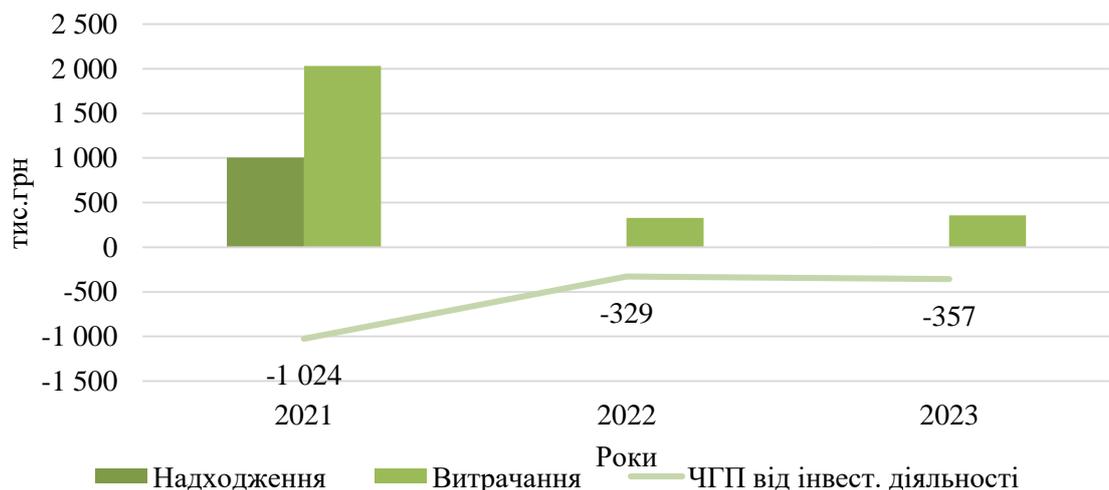

Рис. 3.5. Динаміка грошових потоків від інвестиційної діяльності АТ «Коблево» за 2021-2023 роки

Фінансова діяльність демонструє високі коливання: надходження від отримання позик значно коливаються, що вказує на залежність підприємства від

зовнішнього фінансування. Паралельно відбувається значне погашення позик, а також коливання у сплаті дивідендів і витратах на відсотки, що формує високий ступінь фінансової нестабільності. Від’ємні значення чистого грошового потоку в окремі роки свідчать про ризик тимчасового дефіциту ліквідних коштів (рис. 3.6).

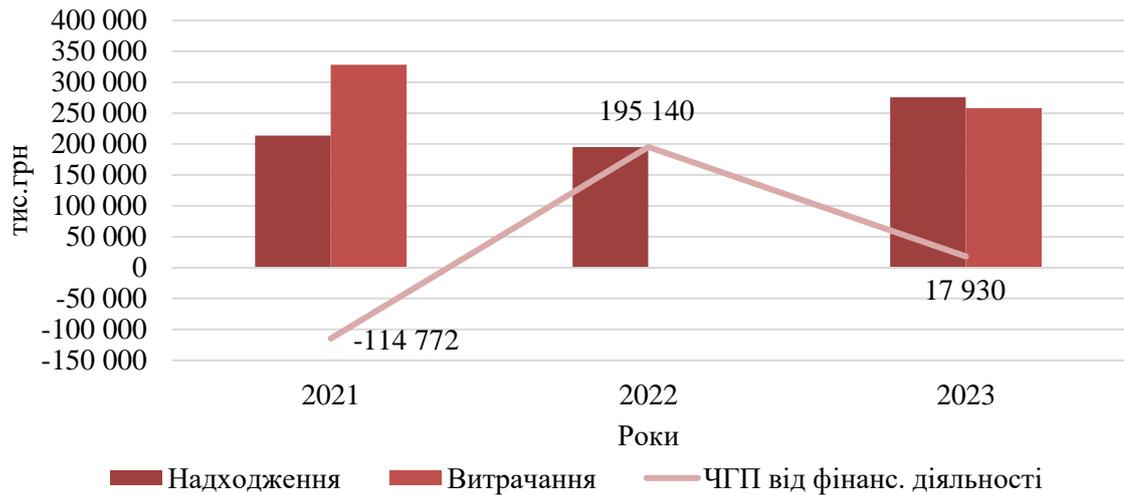

Рис. 3.6. Динаміка грошових потоків від фінансової діяльності АТ «Коблево» за 2021-2023 роки

Таким чином, для покращення ліквідності та платоспроможності підприємству АТ «Коблево» необхідно удосконалити політику формування грошових надходжень, акцентуючи увагу на стабілізації операційних грошових потоків через оптимізацію обігових активів, контроль дебіторської заборгованості та більш ефективне управління кредиторською заборгованістю. Також слід збалансувати інвестиційну активність, щоб забезпечити оновлення активів без надмірного навантаження на грошові ресурси, а фінансову діяльність – направити на зниження залежності від зовнішніх позик і оптимізацію структури капіталу. Впровадження таких заходів сприятиме підвищенню фінансової гнучкості підприємства, зниженню ризиків неплатоспроможності та забезпеченню стійкого розвитку в довгостроковій перспективі.

Таким чином, у третьому розділі за результатами дослідження ознак потенційної неплатоспроможності АТ «Коблево» виявлено основні фінансові ризики, пов'язані з дисбалансом між дебіторською та кредиторською заборгованістю. Встановлено, що стійке перевищення кредиторської заборгованості над дебіторською впродовж аналізованого періоду свідчить про накопичення фінансових зобов'язань, які можуть у перспективі призвести до дефіциту ліквідності. Така ситуація вказує на наявність потенційних ознак неплатоспроможності підприємства, що потребує своєчасного втручання у вигляді посилення контролю над розрахунками та удосконалення платіжної дисципліни.

Діагностика ймовірності банкрутства за різними методами підтверджує наявність загроз фінансовій стабільності АТ «Коблево», особливо в контексті зниження ключових показників стійкості та коефіцієнтів, що відображають ризики неплатоспроможності. Незважаючи на деякі покращення окремих індикаторів у 2022 році, загальна оцінка фінансового стану залишається напруженою, що вимагає впровадження превентивних заходів для мінімізації ризиків неплатоспроможності.

В межах удосконалення політики формування грошових надходжень проаналізовано структуру та динаміку грошових потоків АТ «Коблево», що виявило неоднорідність їх розвитку і наявність значних коливань, які ускладнюють забезпечення ліквідності і платоспроможності. Рекомендується зосередитись на стабілізації операційних грошових потоків за рахунок оптимізації обігових активів, ефективного управління дебіторською заборгованістю, а також оптимізації кредиторської заборгованості. Водночас, важливо збалансувати інвестиційну активність і зменшити залежність від зовнішніх фінансових ресурсів для підвищення фінансової гнучкості та стійкості підприємства.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дало змогу визначити теоретичні й методичні положення оцінювання ліквідності та платоспроможності підприємства та обґрунтування напрямів їх підвищення. На основі узагальнення теоретичних положень, комплексного аналізу фінансового стану, ліквідності та платоспроможності АТ «Коблево» отримано такі основні результати.

1. Розкрито економічну сутність ліквідності та платоспроможності підприємства як фундаментальних категорій його фінансового стану. Визначено, що ліквідність відображає здатність підприємства своєчасно покривати свої короткострокові зобов'язання за рахунок ліквідних активів, тоді як платоспроможність є ширшим поняттям і охоплює загальну можливість виконання усіх фінансових зобов'язань у визначені терміни. Обґрунтовано, що ці показники взаємопов'язані, проте мають різну аналітичну природу, що зумовлює необхідність їх диференційованого розгляду в системі фінансового аналізу підприємства..

2. Охарактеризовано сучасні методи оцінювання ліквідності та платоспроможності підприємства, акцент зроблено на аналізі ліквідності балансу та розрахунку абсолютного, швидкого та поточного коефіцієнтів ліквідності. Визначено, що платоспроможність доцільно аналізувати не лише через класичні фінансові коефіцієнти, а й із використанням моделей прогнозування ймовірності банкрутства..

3. Особливу увагу приділено специфіці забезпечення ліквідності та платоспроможності в кризових умовах. Доведено, що нестабільність макроекономічного середовища, інфляційні чинники, коливання попиту та обмежений доступ до фінансування потребують нових підходів до управління фінансовими потоками підприємства. Обґрунтовано, що ефективна політика забезпечення ліквідності має спиратися на посилення контролю за оборотним

капіталом, своєчасне виявлення фінансових ризиків та використання гнучких інструментів антикризового управління.

4. На основі аналізу фінансової звітності АТ «Коблево» надано узагальнену характеристику підприємства та проведено оцінювання його ліквідності, платоспроможності й фінансової стійкості. Встановлено нестабільність фінансових результатів: попри зростання доходу у 2023 році, рівень рентабельності та чистого прибутку знизився. Показники ліквідності вказують на кризовий тип фінансового стану, незважаючи на незначне покращення деяких коефіцієнтів. Аналіз структури джерел фінансування засвідчив підвищену залежність підприємства від зовнішніх зобов'язань, що формує високі фінансові ризики.

5. Оцінювання показників ліквідності АТ «Коблево» засвідчило наявність фінансових труднощів у здатності підприємства покривати свої короткострокові зобов'язання. Аналіз абсолютного, швидкого та поточного коефіцієнтів виявив критично низькі значення, що не відповідають нормативним вимогам і свідчать про дефіцит ліквідних активів. Хоча у 2023 році спостерігалось часткове зростання показників ліквідності, вони залишаються недостатніми для формування комфортного запасу фінансової гнучкості. З'ясовано, що причиною такої ситуації є перевищення обсягу зобов'язань над грошовими активами, а також низька ефективність управління оборотним капіталом, що потребує вдосконалення механізмів управління ліквідністю.

6. У процесі аналізу платоспроможності та фінансової стійкості АТ «Коблево» встановлено високий рівень залежності підприємства від зовнішніх джерел фінансування. Зокрема, коефіцієнти фінансової незалежності, загальної заборгованості, фінансового ризику і покриття вказують на нестійкий фінансовий стан та потенційну вразливість до зовнішніх шоків. Незважаючи на деяке поліпшення співвідношення власного і позикового капіталу у 2023 році, рівень фінансової стабільності залишається недостатнім. Визначено, що підвищення платоспроможності можливе лише за умови скорочення частки

короткострокової заборгованості, реструктуризації кредитного навантаження та зміцнення власного капіталу.

7. На основі виявлення ознак потенційної неплатоспроможності АТ «Коблево» здійснено діагностику його фінансового стану за допомогою моделей Альтмана, Спрінгейта, Крамаренка, Сайфуліна і Кадикова. Установлено, що протягом 2021–2023 років зберігається перевищення кредиторської заборгованості над дебіторською, що свідчить про ризики втрати платоспроможності. Усі діагностичні моделі засвідчили наближення підприємства до критичної межі фінансової стабільності. Це обумовлює необхідність впровадження заходів із покращення структури зобов'язань і посилення платіжної дисципліни для запобігання банкрутству.

8. Обґрунтовано пропозиції щодо удосконалення політики формування грошових надходжень АТ «Коблево» з метою підвищення його ліквідності й платоспроможності. Проаналізовано грошові потоки від основних видів діяльності, виявлено їх нерівномірність і залежність від зовнішнього фінансування. Рекомендовано оптимізувати операційні витрати, активізувати управління дебіторською заборгованістю, стабілізувати інвестиційні потоки та забезпечити баланс між власними й позиковими коштами. Реалізація зазначених заходів створить основу для підвищення фінансової гнучкості підприємства й мінімізації ризиків неплатоспроможності в середньо- та довгостроковій перспективі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. № 436-IV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: наказ Міністерства фінансів України від 07 лютого 2013 р. № 73, зі змінами та доповненнями від 08 лютого 2014 р. № 48. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
3. Міжнародні стандарти фінансової звітності (International Financial Reporting Standards). URL: http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/archive/main?cat_id=240945
4. Закон України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» від 14 травня 1992 р. № 2343-XII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
5. Мних Є. В., Барабаш Н. С. Фінансовий аналіз: навч. Посібник. К.: КНТЕУ, 2014. 536 с.
6. Школьник І.О. Фінансовий аналіз: навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2016. 113с.
7. Романенко О.Р. Навчальний посібник: Фінанси. К.: Центр учбової літератури, 2009. 312 с.
8. Лахтіонова Л.А. Аналіз платоспроможності та ліквідності об'єктів підприємницької діяльності. К.:КНЕУ, 2010. 657с.
9. Сніткіна І.А. Підходи визначення сутності платоспроможності та класифікація факторів впливу. *Науковий вісник Ужгородського університету*. 2021. С. 179-183.
10. Отенко І. П., Азаренков Г. Ф., Іващенко Г. А. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. 156 с.
11. Костирко Л.А. Фінансовий аналіз: підручник. Х.: Фактор, 2007. 783с.
12. Фінанси підприємств: навч. посіб. / за ред. Аніловської Г. Я., Висоцької І. Б. Львів : ЛьвДУВС, 2020. 440 с.

13. Trippner P. Analysis of Financial Liquidity Management in the Enterprise and its Impact on the Profitability URL: http://icfb.rs.opf.slu.cz/sites/icfb.rs.opf.slu.cz/files/51_tripppner.pdf
14. Смірнова П. В. Види ліквідності та платоспроможності підприємства. Харків: ХДУХТ, 223 с.
15. Веселова Ю. Ю. Аналіз платоспроможності та ліквідності підприємства. *Науковий вісник. Фінанси, банки, інвестиції*. 2009. 35 с.
16. Pugach, A.A., Matkovskiy, A.V. Analysis the Threats to Economic Security of Ukraine in Modern Conditions of Functioning the National Economy. *European Applied Sciences*. Germany. 2014. 2. P. 196.
17. Косова Т.Д., Сіменко І.В. Фінансовий аналіз : навч. посібник. К., Центр учбової літератури, 2013. 440 с.
18. Білик М. Д., Павловська О. В., Притуляк Н. М., Невмержицька Н. Ю. Фінансовий аналіз: Навчальний посібник. К.: КНЕУ, 2005. 275 с.
19. Теницька Н. Б., Гришко Ю. С. Теоретичні аспекти оцінки платоспроможності підприємства в сучасних умовах. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2015. № 5. С. 372-376.
20. Крупельницька І. Е. Проблематика економічного аналізу ліквідності і платоспроможності в сучасних умовах. *Інноваційна економіка*. 2013. 319–322 с.
21. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: навч. посіб. К.: Знання, 2004. 654 с.
22. Базилінська О. Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 328 с.
23. Котляр М.Л. Платоспроможність підприємства. Ліквідність балансу. Ліквідність підприємства. *Вісник ТНЕУ*. 2008. 124 с.
24. Онищенко С.В., Маслій О.А., Пантась В.В. Ділова активність бізнесу в Україні: цифрова трансформація та сталий розвиток. *Економіка і регіон*. 2024. № 1 (92). С. 136–146. URL: <https://journals.nupp.edu.ua/eir/article/view/3321>
25. Журавльова Ю. Ю. Сутність платоспроможності підприємства. *Фінанси України*. 2010. 116–120 с.

26. Корнева Н.О., Магдун В.І. Аналітичні основи платоспроможності в сучасних умовах господарювання. *Приазовський економічний вісник*. 2022. Випуск 5(22). С. 86-90. DOI: <https://doi.org/10.32840/2522-4263/2022-5-12>
27. Бержанір І. А. Аналіз ліквідності як важливий етап оцінки фінансового стану підприємств. *Фінанси, облік, банки*. 2014. № 1 (20). С. 43-48.
28. Офіційний сайт АТ «КОБЛЕВО». URL: <https://www.koblevo.ua/>
29. Терен Г. М. Система показників аналізу ліквідності підприємства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2016. № 8. С. 36-41.
30. Яремик Х. Я. Методичні підходи до оцінки платоспроможності підприємства. *Ефективна економіка*. 2015. № 11. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/11_2015/34.pdf
31. Люта О. В., Пігуль Н. Г., Глядько К. Теоретичні засади управління ліквідністю та платоспроможністю підприємств. *Вісник СумДУ. Серія «Економіка»*. 2021. № 4. С. 14-23.
32. Коцеруба Н.В. Інформаційне забезпечення аудиту фінансової стійкості та платоспроможності підприємства. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2021. Вип. 27. С. 78-21. URL: http://www.visnykeconom.uzhnu.uz.ua/archive/27_1_2021ua/17.pdf
33. Подільська В. О., Яріш О. В., Фінансовий аналіз: навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2007. 488 с.
34. Крамаренко Г.О., Чорна О.Є. Фінансовий менеджмент. Підручник: Київ. 2009. 520 с.
35. Міщук Г. Ю., Джигар Т. М., Шишкіна О. О. Економічний аналіз : навч. посіб. Рівне : НУВГП, 2017. 156 с.
36. Власова Н., Смірнова П. Обґрунтування системи показників оцінки рівня ліквідності та платоспроможності підприємств роздрібної торгівлі. URL: <http://nbuv.gov.ua/node/2116>
37. Лопатовська О., Пономарьова К. Сучасна методика аналізу ліквідності та платоспроможності підприємства. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2022. № 5. Том 1. С. 221-228.

38. Соколова Е. О. Проблеми управління ліквідністю та платоспроможністю підприємства. *Збірник наукових праць*. 2016. С. 330-338
39. Varnalii Z., Onyshchenko S., Maslii O., Filonych O. Prerequisites for shadowing and corruption in the construction business of Ukraine. *Lecture Notes in Civil Engineering*. 2020. Volume 181. P. 793–808. DOI: https://doi.org/10.1007/978%2D3%2D030%2D85043%2D2_73
40. Онищенко С.В., Маслій О.А., Глушко А.Д., Черв'як А.В. Загрози соціально-економічній безпеці України: монографія. Полтава: Національний університет імені Юрія Кондратюка, 2022. 375 с.
41. Маслій О.А., Галушка Р.М. Ієрархічний аналіз ризиків і загроз економічній безпеці України в умовах воєнного стану. *Економічний простір*. 2025. № 198. С. 69–75. <https://doi.org/10.30838/EP.198.69-75>
42. Ольховський А.М., Шемчук Є.В., Вдовиченко В.О. Ліквідність і платоспроможність підприємства: концептуальний підхід. *Фінанси України*. 2009. С. 118-123.
43. Череп А.В., Северина С.В. Удосконалення моделі стійкої платоспроможності підприємств. *Вісник економічної науки України*. 2015. № 2. С. 170–174.
44. Надточій С. І. Аналіз грошових потоків підприємства з використанням динамічної мультиплікативної оцінки їх ефективності та дослідження їх рядів динаміки. 2006. 82-85 с.
45. Олександренко І. В. Діагностика ліквідності та платоспроможності підприємства. *Актуальні проблеми економіки*. 2014. № 6. С. 419-426.
46. Шергіна Л.А., Домшина Т.Р. Фактори впливу на фінансову стійкість і платоспроможність підприємства в період кризи. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/32614233.pdf>
47. Кудінова А.О., Маслій О.А., Буряк А.А. Формалізація ризиків і загроз економічній безпеці України в умовах цифровізації. *Управління змінами та інновації*. 2024. № 12. С. 25 – 31. DOI: <https://doi.org/10.32782/CMI/2024-12-4>

48. Maslii O. Methodical principles of identifying threats to economic security of the state. *Economics and Region*. 2017. No. 6(67). P. 28–34. URL: <http://reposit.pntu.edu.ua/handle/PolNTU/3588>
49. Костенко Т.Д., Рижиков В.С., Панков В.А., Герасимов А.А., Ровенська В.В. Економічний аналіз і діагностика стану сучасного підприємства: навчальний посібник, К.: Центр учбової літератури, 2007. 400 с.
50. Носова А. Є. Оцінка ліквідності та платоспроможності підприємства. *Економіка. Проблеми економічного становлення*. 2012. № 2 (62). С. 58–64.
51. Халатур С. М., Бровко Л. І., Моруга Т. О. Методологія оцінки ліквідності та платоспроможності сільськогосподарських підприємств. *Економіка та держава*. 2017. № 12. С. 56-60.
52. Сейсебаєва Н.Г., Топчанюк О.В. Методи аналізу і прогнозування банкрутства підприємств. *Молодий вчений*. 2016. № 11 (38). С. 678-681.
53. Янковець Т. М., Чернюк Ю. В. Порівняння сучасних моделей діагностики ймовірності банкрутства підприємства: закордонний та вітчизняний досвід. *Інвестиції: практика та досвід*. 2016. № 20/2016. С. 58-62.
54. Блакита Г.В. Актуальні питання управління дебіторською заборгованістю. *Збірник наукових праць ВНАУ*. 2012. № 3 (69). С. 23–30.
55. Чемчикаленко Р. А., Майборода О. В., Дьякова Ю. Ю. Напрями підвищення ефективності оцінки ліквідності та платоспроможності підприємства. *Економіка і суспільство*. 2017. № 12. С. 642-648.
56. Коваленко М.А., Лобанова Н.В. Шляхи підвищення платоспроможності підприємства та фінансові джерела його проведення. *Фінанси України*. 2014. № 8. С. 69–75.
57. Васильєв О.В. Методи прогнозування фінансової стійкості підприємства в умовах кризи. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2016. № 21. С. 116–121.
58. Терещенко О.О. Антикризове фінансове управління на підприємстві: монографія. 2-ге вид., без змін. К.: КНЕУ, 2006. 268 с.

59. Онищенко С.В., Маслій О.А. Міжнародні індексні системи оцінки бізнес-середовища в Україні. *Фінансовий простір*. 2020. №3 (39). С. 168-179.
60. Лігоненко Л.О., Ситник Г.В. Управління грошовими потоками: Навчальний посібник. К.: Київ. 2005. 95 с.
61. Крейдич І., Наконечна О., Харченко О. Умови забезпечення платоспроможності підприємств у контексті їх фінансової безпеки. *Інвестиції: практика та досвід*. 2015. № 8. С. 95–101.
62. Buriak A., Masliy O. Strategic foundations of security-oriented international space: economic, informational and ecological dimensions. *Економіка і регіон*. 2024. №1 (92). С. 281– 287. DOI: [https://doi.org/10.26906/EiR.2024.1\(92\).3341](https://doi.org/10.26906/EiR.2024.1(92).3341)
63. Черничук Л.В. Статистичне дослідження платоспроможності підприємств. Чернівці: БДФЕУ, 2016. 262 с.
64. Вдовенко Л. Платоспроможність підприємств: сутність та методика розрахунку показників. *Економічний аналіз: зб. наук. праць*. 2012. Вип. 10. Частина 2. С. 27–29.
65. Гудзь О. Є. Діагностика та управління платоспроможністю в аграрних підприємствах. *Сталий розвиток економіки*. 2011. № 7 [10]. С. 323–326.
66. Фоміна О. В., Сопко В.В., Августова О. О. Управління платоспроможністю підприємства. *Ефективна економіка*. 2022. № 6. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/6_2022/9.pdf
67. Олійник О. О., Роговий С. М. Фінансовий стан підприємства в контексті ліквідності та платоспроможності. *Агросвіт*. 2020. № 19. С. 34-38.
68. Чайкіна А., Маслій О., Черв'як А. Сучасні драйвери підвищення економічної безпеки країни в умовах цифрової трансформації. *Сталий розвиток економіки*. 2024. №. 2 (49). С. 307–313.
69. Мельник Т.А., Лобач К.В. Методи визначення платоспроможності підприємства. *Наукові записки КНТУ*. 2017. Вип.21. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/158807259.pdf>

70. Іоргачова М.І., Коцюрубенко Г.М., Ковальова О.М. Платоспроможність суб'єкта господарювання: напрями її підвищення. *Економіка і суспільство*. 2020. Випуск 14. С. 799-803. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/14_ukr/114.pdf
71. Васьковська Я. В. Оцінка економічного потенціалу підприємства, як складова процесу реструктуризації: методичний аспект. *Збірник науково-практичних статей*. Харків. 2009. 121-124 с.
72. Varnaliy Z., Pugach A. Forming the Priority Guidelines for Providing the State Economic Security. *Economics and region*. 2015. № 5 (54). С. 3–9. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/econrig_2015_5_3
73. Коваленко Л.О., Ремньова Л.М. Фінансовий менеджмент: Навчальний посібник. К.: Знання. 2008. 483 с.
74. Васьковська Я. В. Оцінка економічного потенціалу підприємства, як складова процесу реструктуризації: методичний аспект. *Збірник науково-практичних статей*. Харків. 2009. 121-124 с.
75. Onyshchenko V., Onyshchenko S., Maslii O., Maksymenko A. Systematization of Threats to Financial Security of Individual, Society, Business and the State in Terms of the Pandemic. *Lecture Notes in Civil Engineering*. 2023. Volume 299. P. 749-760.
76. Іваннікова О.В. Аналіз платоспроможності як фактора фінансової стійкості малих підприємств. *Бухгалтерський облік, аналіз та аудит*. 2017. Вип. 2 (58). С. 130-136. URL: http://psaejrnl.nau.in.ua/journal/2_58_2017_ukr/22.pdf
77. Майборода О.Є., Косарева І.П., Каранда О.М. Концептуальні засади управління платоспроможністю підприємства. *Молодий вчений*. № 3. 2017. С. 793-797.
78. Теницька Н.Б., Гришко Ю.С. Підвищення платоспроможності підприємства шляхом оптимізації дебіторської заборгованості. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2015. Випуск 8. С. 366-369.